

Głos

weekend

Pismo ukazuje się
we wtorki i piątki

Piątek
9 sierpnia 2019
nr 61 (LXXIV)
cena: 17 Kč

WIADOMOŚCI
NAJPÓŹNIEJ
WIOSNĄ?
STR. 2-3

POP ART
DIEGO MARADONA
I NIE TYLKO...
STR. 5

WYWIAD
HARCERSKA
SŁUŻBA O GODZ.
"W" STR. 6

Susza zbiera żniwo

PROBLEM: Tegoroczne żniwa nie są katastrofalne, lecz nie ma też powodów, by świętować. Wiadomo już, że będzie brakowało rzepaku, a w niektórych regionach także zbiory zbóż są gorsze od zeszłorocznych, które oceniano jako bardzo słabe. Czerwcowe upały i długotrwała susza dały się we znaki. Deszcz, który pojawia się w ostatnich dniach, nie uratuje już sytuacji.

Danuta Chlup

Robert Cieślar prowadzi gospodarstwo rolne spółki NETIS w Nawsiu i Lutyni Dolnej. Firma gospodaruje w sumie na pow. 2,3 tys. hektarów. Dyrektor nie narzeka na tegoroczny urodzaj zbóż, martwią go natomiast słabe wyniki zbiorów trawy i spodziewany niski urodzaj kukurydzy. Nie wątpi, że to następstwo długotrwałej suszy. W praktyce to oznacza, że będzie problem z paszą dla bydła.

– Żniwa są w toku. Jęczmień dobrze w tym roku obrodził, zbiory pszenicy, które zakończyliśmy już w podgórskiej części i kończymy w Lutyni, dają wynik poniżej przeciętnej, ale w sumie nie jest źle – mówi Cieślar. Przytacza liczby, z których wynika, że pod górami zebrano w tym roku ok. 6,2 tony pszenicy z hektara (średnia ostatnich lat wynosi 6,5-7 ton), natomiast w Lutyni ok. 8 ton z hektara przy długoletniej średniej 7-8 ton. – W Lutyni żniwa zawsze są obfitsze, ponieważ tamtejsze pola są niżej położone, a gleba ma lepszą jakość – wyjaśnia. Zbiór owsa zakończył się wydajnością ok. 5 ton z hektara, co także nie jest żadną anomalią. – Była dobra zima, dlatego zboża ozime dobrze się rozwinęły i przetrwały późniejszą suszę – wyjaśnia gospodarz.

Gorzej wygląda sytuacja z paszą dla bydła. Dla gospodarstwa stanowi

• Na podgórskich polach zebrano mniej pszenicy niż wynosi przeciętna ostatnich lat. Fot. ARC NETIS

to problem, ponieważ trzeba wykarcić 1470 krów. – Co roku zbieramy ok. 10 tys. ton trawy na kiszonkę. W części nawiejskiej standardowo otrzymujemy z pierwszych dwóch sianokosów ok. 5 tys ton, a w tym roku mamy tylko 2,8 tys. Z kukurydzą, którą będziemy zbierali na kiszonkę na przełomie sierpnia i września, nie będzie lepiej. Słabo wyrosła i już tego nie dogoni – przyznaje rolnik. Podkreśla, że niedobór wody stanowi spory problem nie tylko w tym roku.

Czesław Sikora, prowadzący rodziną farmę w Trzanowicach,

Robert Cieślar
rolnik

**„Była dobra zima,
dlatego zboża ozime
dobrze się rozwinęły i
przetrwały późniejszą
suszę”.**

mówi krótko: – Sytuacja jest zła. Uprawiamy zboże, rzepak, soję. Zbiory wszystkich kultur będą o jakieś 20 procent niższe od średniej. Najpierw była susza, a teraz deszcz codziennie utrudnia nam zbiory. A słyszałem, że narzekają także ci, którzy uprawiają ziemniaki.

Stan zbiorów w ramach całego kraju ocenia Jan Doleżał, sekretarz Izby Rolniczej RC.

– Wiosną, kiedy pogoda nam sprzyjała, w większości województw uprawy były po ziemie w dobrym stanie, dobrze zakorzenione. Pozytywny wpływ miał przede wszystkim

deszczowy maj z niższymi temperaturami – mówi. Ale to już koniec optymistycznej części jego wypowiedzi. – Czerwiec i lipiec z liczbą upalnych dni dużo wyższą od przeciętnej miał wpływ na dojrzewanie kłosów i zmusił rolników, by skorygowali swoje oczekiwania – kontuuje. – Zbiory będą raczej przeciętne co do ilości, a poniżej przeciętnej pod względem jakości. Ekstremalne temperatury w czerwcu i częściowo w lipcu negatywnie wpłynęły na dojrzewanie ziarna, które w wielu przypadkach jest bardzo małe i zawiera wyższe stężenie substancji azotowych.

Wymienione przez Doleżala parametry mają wpływ na wykorzystanie pszenicy w przemyśle spożywczym czy też jęczmienia w słodownictwie. W sumie urodzaj zboża ma być lepszy od bardzo słabego w ub. roku, jednak nie we wszystkich regionach. Tam, gdzie ekstremalnie rozmnożyły się gryzonie i doskwierała susza, wyniki będą nawet gorsze od ubiegłorocznych. To dotyczy m.in. Południowych Moraw, Wysoczyzny, regionu opawskiego, zlińskiego i ołomunieckiego.

Niższe od tych z 2018 roku będą zbiory rzepaku, który już w czerwcu, pod wpływem upałów, w wielu regionach zaczął schnąć. Niski urodzaj w całej Unii Europejskiej oraz duże zapotrzebowanie na rzepak do produkcji biopaliw spowoduje, zdaniem sekretarza Izby Rolniczej, stopniowy wzrost ceny tego artykułu. ▲

Dymisja marszałka

Marek Kuchciński, marszałek Sejmu RP, złoży dziś rezygnację z pełnionej funkcji. Wczoraj na konferencji prasowej wyjaśnił, że powodem są „oczekiwania społeczne”.

– Decyzja marszałka Sejmu o dymisji jest dowodem postawy, która jest związana z naszym hasłem: służyć Polakom, służyć Polsce – mówił obecny na konferencji prasowej prezes Prawa i Sprawiedliwości Jarosław

Kaczyński. Dodał też, że w krótkim czasie PiS złoży projekt ustawy, który ureguluje w sposób rygorystyczny, kto i w jakich okolicznościach może latać samolotami rządowymi.

Pod koniec lipca media poinformowały bowiem, że Kuchciński latał rządowymi samolotami z rodziną. Po tych informacjach dyrektor Centrum Informacyjnego Sejmu przekazał, że Kuchciński wpłacił 15 tys. zł na cele

dobroczynne za 23 loty rządowym samolotem, w których towarzyszyli mu członkowie rodziny. W poniedziałek Kuchciński przyznał, że raz rządowym samolotem podróżowała tylko jego żona. Zadeklarował wpłatę 28 tys. zł na Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych za lot żony, ale przekonywał, że w żadnym z opisanych wypadków nie doszło do złamania prawa. **(wik)**

REKLAMA

sport vitality

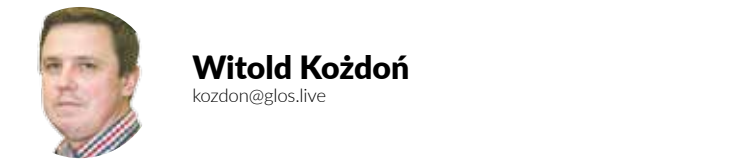
tenis, badminton, jazda konna,
minigolf, mini piłka nożna,
bowling i inne

Wykorzystaj swój BENE-FIT!
+420 736 626 848

www.vitalitylesko.cz

NASZ »GŁOS«

Witold Koźdoń
kozdon@glos.live

Lipiec jest zwykle najcieplejszym miesiącem roku. Tegoroczny okazał się jednak najcieplejszym miesiącem od początku pomiarów meteorologicznych i to na całym świecie. Przekonuje o tym europejska sieć badawcza Copernicus Climate Change Service. Instytucja korzysta z pomiarów satelitarnych, a jej szef Jean-Noël Thépaut uważa, że jeśli emisja gazów cieplarnianych będzie kontynuowana, w przyszłości będą notowane kolejne rekordy ciepła. Czy jesteśmy więc świadkami ocieplenia klimatu?

Wszystkie liczące się na świecie organizacje naukowe zajmujące się badaniem klimatu (a także akademie nauk 19 krajów) uważają, że tak. W dodatku przekonują, że to ludzie powodują taki stan. Oczywiście, istnieją pojedynczy naukowcy, którzy odnoszą się do tego sceptycznie. Jest ich jednak niewielu. 98 proc. klimatologów jest zdania, że klimat się ociepla, a sprawcą takiego stanu jest człowiek. W dodatku nigdy wcześniej zmiany nie następowały tak szybko.

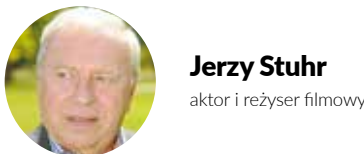
Mimo to wielu ludzi odrzuca albo bagatelizuje te fakty. W naszej części świata może to być nawet zrozumiałe, bo przecież przez większą część roku chcielibyśmy, by było cieplej (ja na pewno). Kiedy więc słyszemy „ocieplenie klimatu”, myślimy: „no, to nie będę musiał płacić takich rachunków za ogrzewanie”. Nie ma jednak wątpliwości, że zmiany, jakie przyjdą, będą dla większości z nas niekorzystne. Tyle że problem klimatu nie bierze się ze spalania węgla. To raczej kwestia naszego stylu życia i modelu gospodarki. Nie chodzi też o to, czy będziemy pić przez plastikowe słomki czy nie, ale o to, że mamy meble, które można złożyć tylko raz, a dwuletnie smartfony przestają działać. A są tak zaprojektowane nie dlatego, że nie potrafimy robić porządných mebli czy telefonów, tylko dlatego, by statystyczny klient wymieniał je co kilka lat. Popkultura mówi nam o ciągłej zmianie, o ciągłym byciu w zgodzie z coraz to nowymi trendami i modami. Te zaś kreują firmy, które żyją ze sprzedaży. Wielkie korporacje, wbrew temu co deklarują, cały czas dążą do maksymalizacji zysków. Nawet jeśli jest to korzystne dla nas, nie jest w porządku dla klimatu. Problemem dla środowiska jest model światowej gospodarki funkcjonujący dzięki naszym przyzwyczajeniom. Jeśli więc nie zmienimy stylu życia, nie ma szansy na korzystne zmiany klimatu. Przygotujmy się więc, bo będzie jeszcze cieplej.

PRZEŻYJMY TO JESZCZE RAZ...

• Nie milkną echa 72. Gorolskiego Świąta w Jabłonkowie. Tymczasem w naszej retro-rubryce zdjęcie z „Gorola” 1993. Fot. WIESŁAW PRZECZEK

CYTAT NA DZIŚ

Jerzy Stuhr
aktor i reżyser filmowy

Jak dziś namawiają do patriotyzmu sztandarowego, plakatuowego, powierzchownego – nie wierzyć w to. Musi przyjść moment historyczny, który wzbudzi równy sprzeciw pokoleniowy

DZIŚ...

9 sierpnia 2019

Imieniny obchodzą: Irena, Roman, Romuald
Wschód słońca: 5.24
Zachód słońca: 20.16
Do końca roku: 144 dni
(Nie)typowe święta: Międzynarodowy Dzień Łudności Tubylczej na Świecie
Przysłowia: „Czego sierpień nie dowarzy, tego wrzesień nie dopatrzy”

JUTRO...

10 sierpnia 2019

Imieniny obchodzą: Borys, Wawrzyniec
Wschód słońca: 5.26
Zachód słońca: 20.14
Do końca roku: 143 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Przewodników i Ratowników Górskich
Przysłowia: „Gdy do Wawrzyńca słońta trzyma, do Gromnic (02.02) lekka zima”

POJUTRZE...

11 sierpnia 2019

Imieniny obchodzą: Włodzimierz, Zuzanna
Wschód słońca: 5.27
Zachód słońca: 20.13
Do końca roku: 142 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Konserwatora Zabytków
Przysłowia: „Kto w lecie nie zbiera, w zimie głodem przymiera”

POGODA

piątek

dzień: 24 do 26 C
noc: 15 do 13 C
wiatr: 1-3 m/s

sobota

dzień: 23 do 25 C
noc: 14 do 12 C
wiatr: 1-3 m/s

niedziela

dzień: 23 do 25 C
noc: 15 do 13 C
wiatr: 1-3 m/s

Trzanowice – Niebory najpóźniej wiosną?

Budowa ostatniej części obwodnicy Trzyńca, odcinka Trzanowice – Niebory, ma się rozpocząć już jesienią bieżącego, ewentualnie wiosną następnego roku. Szef Dyrekcji Dróg i Autostrad, Radek Mátl, poinformował o tym podczas wtorkowej wizyty w województwie morawsko-śląskim.

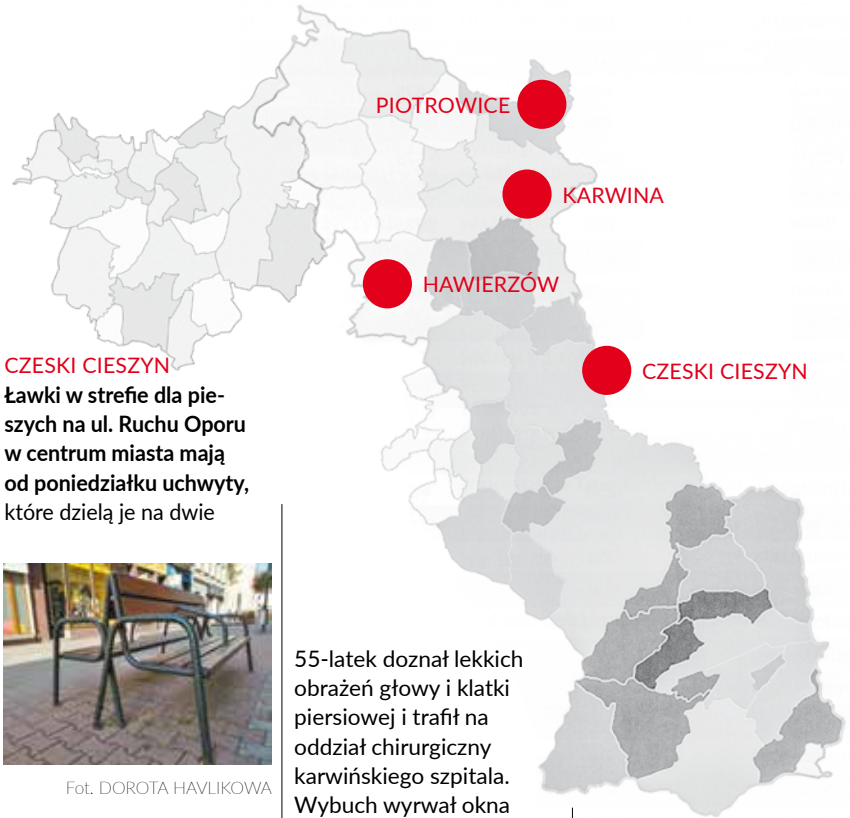
Danuta Chlup

DA planuje rozpoczęcie budowy, pomimo że wciąż nie została zakończona sprawa wyłączenia jednej z działek. Wprost w Nieborach, w miejscu, gdzie „w polu” kończy się niedobudowana obwodnica, Mátl spotkał się z prezydentką

Trzyńca, Věra Palkovská. Wkrótce upłyną dwa lata od oddania do użytku odcinka obwodnicy Niebory – Bystrzyca.

– W tej chwili sprawa wygląda tak, że budowę moglibyśmy rozpocząć w październiku lub listopadzie. Ale jest tu pewne zagrożenie, że kandydat, którego wykluczaliśmy z przetargu

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYN: ławki w strefie dla pieszych na ul. Ruchu Oporu w centrum miasta mają od poniedziałku uchwyty, które dzielą je na dwie

Fot. DOROTA HAWLIKOWA

części. Dzięki temu nie można się na nich położyć lub spać. Rozwiązanie znane z lotnisk i dworców kolejowych jest jednym ze środków mającym poprawić sytuację, ponieważ ulicę upodobał sobie miejscowi kłozardzi. Kolejnym krokiem będzie instalacja monitoringu. Sytuację ma również uzdrowić konsekwentna praca pracowników socjalnych i strażników miejskich. (wik)

HAWIERZÓW
W tym roku magistrat zamierza opracować „Wizję miasta 2020+”, czyli dokument koncepcyjny, który określi przyszłe kierunki rozwoju Hawierzowa w perspektywie do 2028 roku. Z tego powodu urzędnicy proszą mieszkańców o wypełnienie specjalnego kwestionariusza, który zawiera 25 pytań i można go znaleźć na internetowej stronie miasta w sekcji „Nie przegap” albo na oficjalnym profilu Hawierzowa na Facebooku. Udzielone informacje pozostaną anonimowe i

będą wykorzystane przy pracach nad „Wizją”. Ankietą potrwa do 16 sierpnia. (wik)

PIOTROWICE KOŁO KARWINY
W niedzielę karwiniacy strażacy pomogli pięk-nemu łabędziowi, który pływając po jednym ze stawów w Zawadzie pokłócił haczyk z przynętą i nylonową linką. Strażacy bezskutecznie próbowali zwać stado ptaków na brzeg. Ostatecznie udało im się na chwilę oddzielić pechowego łabędzia od reszty stada, dzięki czemu w ciągu kilku minut został schwytany. Ptak trafił na pokład strażackiej motorówki, a następnie został przetransportowany do kliniki weterynaryjnej, gdzie usunięto mu przynętę z szyi. (wik)

• Dyrektor Radek Mátl (z lewej) i wicehetman województwa, Jakub Unucka, na budowie obwodnicy Frydka-Mistka. Fot. URZĄD WOJEWÓDZKI W OSTRAWIE

na budowę, odwoła się do Urzędu Ochrony Konkurencji – powiedział Mátl nt. odcinka Trzanowice-Niebory podczas briefingu prasowego we Frydku-Mistku. Frydek-Místek nie bez powodu

był ważnym punktem wizyty dyrektora DDA. Obwodnica tego miasta, której pierwszy etap rozpoczął się w ub. roku, a drugi ma ruszyć już we wrześniu, ma kolosalne znaczenie zarówno dla miasta, jak

i dla całego regionu. Cała obwodnica ma być gotowa w 2022 roku. Kolejnymi inwestycjami, którymi interesował się Mátl, są obwodnice Opawy i Karniowa oraz przedłużenie ul. Rudnej w Ostrawie. ▲

Mieszane patrole przynoszą efekt

Na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Prezydium Policji Republiki Czeskiej a Komendantem Głównym Policji RP czwórka polskich policjantów pełni latem służbę wspólnie z czeskimi policjantami w rejonie Pilzna i Mładej Bolesławi.

Dwójka polskich policjantów służyła już w Mładej Bolesławi w zeszłym roku. Czescy mundurowi uznali tę współpracę za niezwykle efektywną, w efekcie w tym roku policje z Czech i Polski ponownie zawarły porozumienie o wspólnych patrolach. W myśl zapisów dokumentu od maja do końca października czterech polskich policjantów pełni służbę w okolicach Pilzna i Mładej Bolesławi. Na co dzień wspólnie z czeskimi funkcjonariuszami patrolują dzielnice, w których mieszka i pracuje najwięcej obcokra-

jowców. Do obu czeskich regionów przyjeżdża bowiem liczna grupa Polaków, którzy podejmują tam pracę. Zadaniem polskich policjantów jest wszechstronna pomoc polskimi obywatelom, ale także egzekwowanie przestrzegania miejscowego prawa i udzielanie językowego wsparcia czeskim kolegom.

Inaugurując tegoroczny projekt minister spraw wewnętrznych Republiki Czeskiej, Jan Hamáček, podkreślił, że cieszą go dobre doświadczenia z Mładą Bolesławią, gdzie projekt wspólnych patroli policyjnych okazał się bardzo skuteczny. Z kolei komendant czeskiej policji Jan Švejdar przekonywał, że docenia zaangażowanie polskich partnerów, którzy zaakceptowali prośbę o kontynuację sprawdzonej w przeszłości praktyki. – Jest to przede wszystkim

Odnawiają granicę

Jak informuje Śląski Oddział Straży Granicznej, na Śląsku Cieszyńskim do 29 listopada będą wykonywane prace terenowe na linii polsko-czeskiej granicy państwowej. Zakres przewidzianych robót obejmuje m.in. odnowienie znaków granicznych oraz nowe pomiary geodezyjne. Prace zrealizują polskie firmy. (wik)

Cieszyńska do remontu

Wprzysłym tygodniu rozpocznie się remont ruchliwej ulicy Cieszyńskiej w Hawierzowie. Droga będzie odnawiana na odcinku od skrzyżowania z ulicami 7. listopada i Na Nábřeží do ronda na błędowickim kopcu.

Inwestycja została podzielona na dwa etapy. Pierwszy ma się rozpocząć 12 sierpnia i potrwać do 20 września. W tym czasie prace będą się toczyły na odcinku od skrzyżowania z ul. 17. listopada i Na Nábřeží po skrzyżowanie z ul. Frydecką i Okrajową. Na tym fragmencie nawierzchnia jezdni zostanie poddana kompleksowej rewitalizacji, a ruch pojazdów będzie się tam odbywał w wahadłowo.

Równolegle, od 14 sierpnia do 1 września, roboty drogowe będą się toczyły na odcinku od skrzyżowania ul. Frydeckiej i Okrajowej po rondo na błędowickim kopcu. To zadanie zostanie dodatkowo podzielone na

odcinek od skrzyżowania z ul. Frydecką i Okrajową po skrzyżowanie z ul. U Strużniku oraz na odcinek od skrzyżowania z ul. U Strużniku do ronda. W trakcie prac ruch pojazdów będzie się odbywał w sposób ograniczony, natomiast podczas układania warstwy asfaltowej droga zostanie całkowicie zamknięta. Zgodnie z planem nastąpi to dwukrotnie, w weekend 24 i 25 sierpnia oraz w weekend 31 sierpnia i 1 września.

Inną dużą drogową inwestycją, której start zaplanowano na początek przyszłego tygodnia, jest remont ul. Katowickiej w Cieszynie. Prace będą prowadzone na odcinku od skrzyżowania z ul. Liburnia i Stawową do skrzyżowania z ul. Moniuszki. W ich trakcie stara nawierzchnia zostanie sfrezowana i zastąpiona nową masą bitumiczną. O ograniczeniach i utrudnieniach będą zaś informowały kierowców znaki drogowe. (wik)

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• Władysław Kristen (drugi z prawej) rozdaje kopie fotografii ofiar Żywocickiej Tragedii. We wtorek, w dniu 75. rocznicy zbrodni hitlerowskiej, kilkunastoosobowa grupa rowerzystów objechała pomiczką poświęcone poszczególnym ofiarom i oddała im holt. Przy grobie i pomniku pomordowanych w Żywocicach kolarze spotkali się z przedstawicielami Miejscowego Koła PZKO. Fot. DANUTA CHLUP

Plonął dach szkoły. Nauka nie jest zagrożona

Fot. WSP

Na miesiąc przed rozpoczęciem roku szkolnego spłonął dach na starszej części szkoły podstawowej w Boguminie-Skrzeczoniu. Do pożaru doszło we wtorek po godz. 17.00. Władze ratusza przekonują, że straty wyrządzone przez żywioł nie będą miały większego wpływu na działalność placówki. Ogień objął powierzchnię o rozmiarach ok. 120 metrów kwadratowych. Na miejsce wysłano zastępy strażackie z Bogumina, Karwiny, Orłowej i Cieskiego Cieszyńska, a także bogumińskich strażaków ochotników. – Ognisko pożaru udało się zlokalizować przed godz. 18.30, dogaszanie zajęło kolejne dwie i pół godziny – poinformował

Jakub Kozák z działu prasowego Wojewódzkiej Straży Pożarnej. Straty oszacowano wstępnie na 1,5 mln koron, lecz prawdopodobnie będą wyższe. Lucie Balcarowa, rzeczniczka Urzędu Miasta, powiedziała „Głosowi”, że 3 września w szkole normalnie rozpocznie się nauka. – Będą pewne ograniczenia, ponieważ na jakiś czas zostaną wyłączone z użytkowania klasapracownie znajdujące się w starej części budynku szkolnego, lecz to nie będzie miało większego wpływu na przebieg nauki – powiedziała. Na razie nie wiadomo, kiedy rozpocznie się remont zniszczonego dachu. Trwa ustalanie przyczyn pożaru. (dc)

Konie dla monarchów

Miejsce, do którego wybrałam się niedawno na wycieczkę, zostało niedawno wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Narodowa Stadnina Koni w Kladrubach nad Łabą, bo o nim mowa, jest najstarszą hodowlą koni rasowych w Czechach i jedną z najstarszych na świecie. Zarazem jest pierwszą stadniną wpisaną na wspomnianą listę.

Danuta Chlup

Kladruby leżą 30 km od Pardubic, w otoczeniu łąk, lasów i zagajników. Wszędzie, gdzie okiem sięgnąć, rozciągają się pastwiska. Stadnina, którą założył przed 440 laty cesarz Rudolf II i nadał jej status stadniny cesarskiego dworu, stanowi de facto centrum miejscowości. Historyczne, wyremontowane zabudowania otaczają brukowany plac przed bramą stadniny oraz rozległą prostokątną piaszczystą ujeżdżalnię. Nawet do kościoła wchodzi się od strony ujeżdżalni.

Na placu panuje ruch, w waka-cje pełno tu turystów. Do kasy wije

się powoli posuwająca się kolejka (uniknęłam jej, kupując bilety w Internecie). Stadnina oferuje zwiedzającym trzy trasy z przewodnikiem. W cesarskich stajniach przykuwają uwagę nie tylko zabytkowe wnętrza, jakże odmienne od zwykłych wiejskich stajni, ale przede wszystkim mieszczące w nich konie. Konie starokladrubskie maści białej są o tyle ciekawym tworem natury, że – wbrew określeniu – nie mają jednolitego koloru. – Żrebięta rodzą się ciemne i z upływem lat ich sierść się rozjaśnia, w różnym tempie, u każdego konia inaczej – wyjaśnia przewodniczka. Konie maści karej hodowane są w oddalonych o 40 km Slatinianach. Jedne i drugie przygotowywane są do celów ceremonialnych.

– Konie białe tradycyjnie były hodowane na potrzeby dworów królewskich, kare na potrzeby Kościoła – precyzuje przewodniczka. Białe konie starokladrubskie nawet w dzisiejszych czasach trafiają na królewskie dwory, mianowicie skandynawskie. Stosunkowo niedługo, bo od 1993 roku, trwa współpraca z dworem w Kopenhadze. Przedstawiciele królewskich stajni trzy razy w roku przyjeżdżają do Czech i wybierają zwierzęta odpowiednie do królewskich zaprzęgów. Kladrubskie wierzchowce służą szwedzkiej konnej gardzie królewskiej. Dosiadają je grający na trąbkach członkowie gwardyjskiej orkiestry.

Druga trasa zwiedzania prowadzi do wozowni z ekspozycją historycznych karet, bryczek i innych

• Model cesarskiego zaprzęgu ośmiokonnego w kladrubskim muzeum.

powozów, do których zaprzęgano kladrubskie konie (znajduje się tam m.in. powóz używany przez prezydenta T.G. Masaryka czy też bryczka z kultowego czeskiego filmu „Trzy orzeszki dla Kopciuszka”), uprzążni oraz do niedawno założonego na poddaszu muzeum. Trzecia trasa obejmuje zamek urządzony w czasach cesarza Franciszka Józefa I i jego żony Elżbiety zwanej Sisi oraz przylegający do niego kościół. Prócz tego można wspiąć się na wieżę wi-

dokową i obejrzeć cały kompleks z góry.

Wycieczkę do Kladrub warto połączyć z przystankiem w Pardubicach. Miasto to może się pochwalić piękną starówką ze starannie odrestaurowanymi kamienicami na rynku (trwa renowacja ostatnich budynków) oraz zamkiem, w którym znajduje się dziś muzeum. I oczywiście sklepikami z pardubickim piernikiem – jeden z nich znajduje się bezpośrednio na dworcu kolejowym. ▲

• Przed zamkiem znajduje się pomnik konia. Zdjęcia: DANUTA CHLUP

Lato na Dolnym Śląsku

Grupa najstarszych uczniów polskich szkół podstawowych na Zaozlu spędziła dwa lipcowe tygodnie na Dolnym Śląsku. W ramach akcji „Lato z Polską” młodzież poznawała Wrocław oraz Kotlinę Kłodzką, doskonaliła język polski, zgłębiała historię.

– W tym roku po raz pierwszy realizowaliśmy program dofinansowany przez Dolnośląski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” na czele z jego prezesem Tomaszem Głowińskim uczestniczyli uczniowie z Jabłonkowa, Bystrzycy, Wędrzyna, Trzyna i Gnojnika – w sumie 25 osób. Opiekunem grupy był Jan Zolich.

Pierwszą część pobytu nastolatki spędziły we Wrocławiu. – Wrocław to przepiękne

miasto i nie da się go dokładnie zwiedzić w parę dni – powiedział Zolich. – Ostrów Tumski, Rynek i Stare Miasto, park linowy na Wyspie Opatowskiej, Centrum Historii Zajezdnia, ZOO ze słynnym już Afrykarium, seans filmowy czy też niezapomniane chwile w miejskim Aquaparku to szereg wrażeń i atrakcji, które się będzie pamiętało całe życie.

Kolejne dni uczniowie spędzili w Stroniu Śląskim, u podnóża Śnieżnika. Zwiedzili Jaskinię Niedźwiedzią w Kletnie, dawną kopalnię złota w Złotym Stoku, twierdzę w Kłodzku oraz Polanicę-Zdrój.

Od uczestników wymagano postępowania się na co dzień poprawną polszczyzną. Do tego doszły zajęcia edukacyjne z historii i literatury polskiej. We Wrocławskim Centrum Historii Zajezdnia poznali kawał historii miasta, w Muzeum Pana Tadeusza spotkali się ze słynnym dziełem Adama Mickiewicza, jego historią i interpretacjami w kontekście społeczno-kulturowym.

(dc)

• Przed Halą Stulecia we Wrocławiu. Fot. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

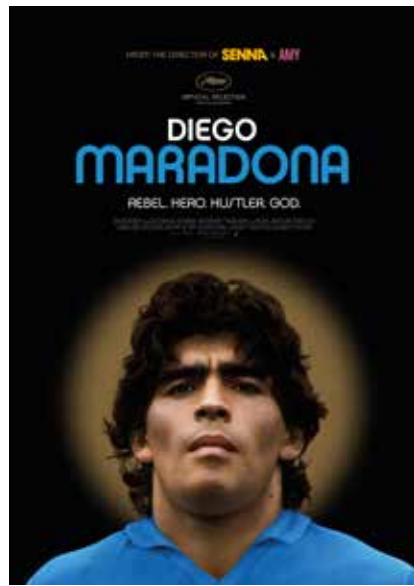
POP AR 271

Janusz Bittmar

W świetle sukcesu piłkarzy Zaozia na XIX Światowych Letnich Igrzyskach Polonijnych w Gdyni w nowym Pop Arcie recenzja głośnego dokumentu „Diego Maradona” w reżyserii Asifa Kapadiego. Zapraszamy!

RECENZJE

DIEGO MARADONA

Jestem jednym z tych szczęściarzy, którzy mieli możliwość przeżywania meczów piłki nożnej w czasach, kiedy to na boisku rządził subtelny Argentyńczyk, Diego Armando Maradona. Jego niepowtarzalny drybling, prowadzenie piłki w dużej szybkości, niekonwencjonalne zagrania – to wszystko ukształtowało moje dzieciństwo na równi z książkami Wiesława Wernica i muzyką Samantha Fox.

Jako dwunastolatek zobaczyłem Maradonę w ćwierćfinale mistrzostw świata w Meksyku przeciwko Anglii. Był rok 1986, a Diego znajdował się w szczytowej formie. W tamtym pamiętnym spotkaniu zdobył też bramkę, która przeszła do historii, ale w negatywnym słowa znaczeniu. Maradona w desancie powietrznym miał znikomą szansę na nawiązanie wyrównanej walki z rosyjskimi Anglikami. Traf chciał, że otrzymał wysokie podanie w pole karne i musiał sobie jakoś poradzić. A poradził sobie w swoim stylu – futbolówkę wepchnął do bramki ręką. Boska ręka – pisały gazety na całym świecie. Ten, a także wiele innych momentów z życia Maradony zawarł w swoim dokumencie reżyser Asif Kapadia, dla którego to trzecia w karierze próba mocowania się z celebrytami. Na pierwszy ogień poszła Amy Winehouse, zmarła tragicznie brytyjska piosenkarka, a potem była bardzo udana próba naszkicowania trudnego charakteru Ayrtona Senny, słynnego brazylijskiego kierowcy Formuły 1. Z tej trójki żyje

tylko Diego Maradona. Pytanie tylko, co to za życie?

Wtajemniczeni wiedzą bowiem doskonale, że Diego w ostatnich latach zamienia się w ruinę. Z siłą buldożera, konsekwentnie rujnuje swoje życie. Gorzej radzi już sobie tylko popadający w coraz większe długie niemiecki tenisista Boris Becker, który mógłby być kolejnym wyzwaniem dla brytyjskiego reżysera. W filmie Kapadiego argentyński gwiazdor piłki zamknięty został w ośmioletniej klatce – w złotej klatce najlepszego okresu w karierze, kiedy to bawił fanów we włoskiej Serie A. Kapadi wybrał najbardziej frapujące fragmenty z liczącego 500 godzin nagrań archiwum, na który złożyły się filmy rodzinne, wywiady, programy telewizyjne, a także fragmenty legendarnych meczów w barwach Napoli. Maradona z przeciętnego włoskiego klubu grającego regularnie w strefie spadkowej, zrobił drużynę, przed którą trzęsły się takie potęgi, jak Juventus Turyn, AC Mediolan czy AS Roma. Jednak nie piłka i sukcesy z Neapolem (dwukrotnie mistrzostwo kraju, triumf w Pucharze UEFA) są w filmie Kapadiego najważniejsze.

Najbardziej frapujący staje się drugi plan – koszmarny Maradona, jego powiązania z neapolitańską mafią Camorą, afera dopingowa. Ta układanka niczym perfekcyjne puzzle pokazuje, że Diego był i pozostał dużym dzieckiem. Zagubionym, słabo wykształconym dzieckiem, który talentem od Boga zszalał na wszystkie

strony. Najczęściej kierując się w strefę mroku, do piekła. Film został na tyle świetnie zmontowany, że czasami można odnieść wrażenie, że to fikcja reżyserska albo dobry thriller, a nie dokument. Rewelacyjnie zostały wprowadzone do linii narracyjnej nagłówki z włoskich gazet. Sportowi dziennikarze na Półwyspie Apenińskim nigdy nie owijali niczego w bawełnę. I nie patyczkowali się też z Maradoną. Do Neapolu Maradona trafił w roli gwiazdora, a opuszczał miasto i „tifosi” jako parszywy i niechciany. Prawdziwy dramat antyczny.

„Nie będzie w stanie psychicznie udźwignąć ciężaru, który na nim spoczywa” – tymi oto słowami Pele, najwybitniejszy piłkarz w historii, odpowiedział jednemu z dziennikarzy na pytanie, co myśli o młodym piłkarzu Argentinos Juniors. Brazylijczyk niczym Nostradamus wywróżył Maradonie karierę pełną wlotów i upadków. W odróżnieniu od Maradony, Pele do dziś zachwyca erudycją, dystansem do życia, elegancją džentelmena. Maradona z tatuażami na zniszczonej duszy piastuje obecnie funkcję trenera w drugoligowym meksykańskim klubie Club Social y Deportivo Dorados de Sinaloa, w skrócie Dorados. Co ciekawe, klub ma siedzibę w mieście Culiacán, stolicy stanu Sinaloa, w którym kartele narkotykowe czują się tak samo bezkarne, jak na południu Włoch. No cóż, jak mawiał Erich Maria Remarque, „w końcu wszystko staje się kwestią przyzwyczajenia”. ▲

PRZEZ LORNETKĘ

30 SIERPNIA NOWY ALBUM TOOL. Ponad 13 lat czekania dobiega końca. 30 sierpnia amerykańska formacja Tool odkryje przed fanami wszystkie swoje najnowsze karty, wydając nową płytę studyjną. Następca albumu „10 000 Days” (2006) wyczekiwaną jest przez fanów progresywnego metalu z wypiekami na twarzy. Większe oczekiwania związane byłyby już tylko z reakcją Elvise Presley’a, ale ten, jak wiadomo, relaksuje się po udanej operacji plastycznej w Koloradzie i nie planuje już powrotu do aktywnej kariery muzycznej. Na początek poznaliśmy nazwę nowego albumu – „Fear Inoculum”, a na efekty trzynastoletniej pracy twórczej skomasowanej tak naprawdę do ostatnich dwunastu miesięcy musimy poczekać do 30 sierpnia. Lenistwo muzyków Tool daje zresztą do myślenia. Pojawili się nawet teorie, że nowy, czwarty w dyskografii grupy album, będzie kontynuacją zagrywek z „10 000 Days”, tyle że w wolniejszym tempie i z nowymi nazwami... starych utwo-

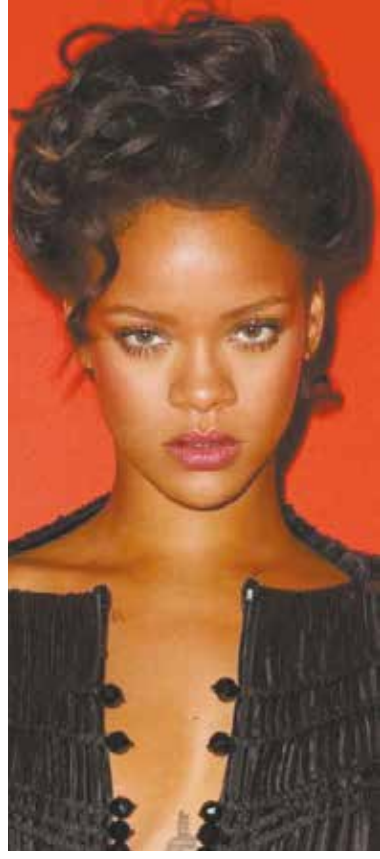

rów. Tytan pracy twórczej, brytyjski muzyk Steven Wilson, stwierdził nawet, że muzycy Tool raczej nie zachwyca nowym wydawnictwem. „Chciałbym, żeby powrócili z płytą, która kompletnie ich odmieni, ale mam złe przeczucia, że będzie to album, który Tool mógł nagrać rok

po poprzednim. Mam nadzieję, że się mylę, ale obawiam się, że będzie brzmiał jak Tool. Ten zespół mógł zdefiniować się z tuzin razy w ciągu ostatnich 20 lat”. Prorocze słowa? Zobaczmy i usłyszymy, miejmy nadzieję, że naprawdę 30 sierpnia. ▲

CO SZEPTANE

TRUMP NA CELOWNIKU RIHANNY. W amerykańskim show-biznesie zaważało. A wszystko za sprawą Rihanny, która wysłała otwarty list do prezydenta USA, Donalda Trumpa, komentując tragiczne zajścia z ostatnich dni w El Paso. „Wyobraź sobie świat, w którym łatwiej jest zdobyć karabin AK-47 niż wizę” – pisze piosenkarka. „W twoim kraju w ostatnim czasie miały miejsce dwa ataki terrorystyczne, w wyniku których zginęło prawie 30 niewinnych ludzi. Stało się to zaledwie kilka dni po kolejnym ataku terrorystycznym w Kalifornii, gdzie terrorysta mógł legalnie kupić karabin (AK-47) w Vegas, a następnie pojechać z nim na festiwal żywności, gdzie pozabawił życia 6 osób, w tym niemowlę!” – dodaje Rihanna. Wśród gwiazd, które zabrały głos w sprawie tragicznej strzelaniny, są także m.in. John Legend, Chuck D. i Cardi B. A teraz pewnie nadejdzie pora na klakierów Trumpa. Czekamy na głosy Billa Corgana, Clint Eastwooda i strażnika Teksasu, Chucka Norrisa. ▲

Harcerska służba o godzinie »W«

Marek Konieczny, przyboczny karwińskiej Drużyny Harcerskiej Wielka Niedźwiedzica, kilka dni temu wrócił z Polski, gdzie brał udział w dwóch ważnych imprezach integrujących młodych Polaków – XII Zlocie Młodzieży Polonijnnej „Orle Gniazdo 2019” oraz Zlocie Harcerskim w 75. rocznicę Powstania Warszawskiego. Przyznaje, że oba zloty pomogły mu nawiązać nowe kontakty, a pobyt w Warszawie był wielką lekcją patriotyzmu.

Danuta Chlup

Pierwszy raz wyjechał pan na spotkanie młodych Polaków i Polonusów z całego świata?

– Tak, podobnie jak większość członków naszej ekipy. Naszą bazą było nieduże miasto Żerków w Wielkopolsce. Na Zlot zjechała młodzież polonijna z całego świata, od Japonii po Europę, Azję, Afrykę i Amerykę. Z Republiki Czeskiej uczestniczyło w nim pięć osób – trzy z Zaolzia (prócz mnie Urszula Pustówka i Roman Wałoszek), a ponadto dwie osoby z organizacji polonijnej w Ołomuńcu. Ja reprezentowałem Harcerstwo Polskie w RC.

Co było Zlotu?

– Wzajemne poznawanie się Polaków z całego świata, wymiana doświadczeń. Była także okazja, by poznać ojczyzną historię, ponieważ w Wielkopolsce leży przecież Gniezno, najstarsza stolica Polski. Przez cały Zlot (trwał 10 dni) pracowaliśmy w ramach warsztatów tematycznych. Ja razem z Ulą Pustówką zgłosiliśmy się na warsztaty dziennikarskie, reszta naszej delegacji na muzyczne. Były także grupy polonistyczne, taneczne, plastyczne, teatralne. W ramach warsztatów dziennikarskich sporządzaliśmy raporty z każdego dnia oraz informacje o programie na następny dzień. Końcowym efektem naszej pracy była gazeta „Orlodziub”. Byłem autorem zdjęć i zajmowałem się opracowaniem graficznym gazety, razem z koleżanką z Białorusi.

Odbýwały się także spotkania integrujące wszystkich uczestników?

– Tak, codziennie były wieczory integracyjne, na przykład wieczór taneczny czy wieczór narodowy, podczas którego uczestnicy Zlotu zaprezentowali swoje kraje zamieszkania. W uroczystej ceremonii otwarcia w Sali Działaliskich na Starym Rynku w Poznaniu spotkaliśmy się z władzami Wielkopolski i Poznania, a także z przedstawicielami Sejmu, Senatu i Kancelarii Prezydencji. Organizowano dla nas wycieczki krajoznawcze, rowerowe, zwiedzanie zabytków, spływ kajakowy.

Nawiązał pan jakieś nowe kontakty czy może nawet przyjaźnie?

– Znam już dużo osób z Białorusi, Ukrainy czy Litwy, dlatego ważniejsze było dla mnie nawiązanie kontaktów z uczestnikami z innych krajów. Ciekawe były spotkania z polskimi harcerzami z Włoch i z Wielkiej Brytanii czy też z chłopakiem z USA, który ciekawie opowiadał o życiu Pola-

• Marek Konieczny przywiózł z Wielkopolski zdjęcie pamiątkowe oraz gazetkę, którą współtworzył. Fot. DANUTA CHLUP

ków w Stanach. Zlot był dla mnie bardzo inspirujący, mogłem poznać nowych ludzi, dowiedzieć się, jak żyją i działają Polacy w innych krajach.

Z Wielkopolski pojechał pan od razu do Warszawy?

– Tak, w Warszawie uczestniczyłem w Zlocie Harcerskim „Dziś jest pojutrze”, odbywającym się z okazji 75. rocznicy Powstania Warszawskiego. Byłem jedynym przedstawicielem Harcerstwa Polskiego w RC, pojechałem do Warszawy z zaprzyjaźnioną dru-

żyną harcerską z Głucholazów. Byliśmy w stolicy od 30 lipca do 2 sierpnia. Harcerze z całej Polski i nie tylko wykonywali służbę na cmentarzach, na rzecz kombatan- tów, a także na rzecz miasta stołecznego Warszawy.

Jakie zadania pan wykonywał?

– Pierwszego sierpnia o godzinie „W”, przypominającej wybuch powstania, rozdawaliśmy ludziom ulotki – nie tylko w języku polskim, ale też angielskim dla turystów – oraz znaczki Pol- ski walczącej. Pełniliśmy służbę

przede wszystkim na Placu Zam- kowym, ale także na Pradze i na Mokotowie. Na Pradze mieliśmy służbę na rzecz miasta stołecz- nego Warszawa, polegającą na sprzątnięciu i pielęgnacji zieleni w parku, wycinaniu suchych gałęzi i tak dalej. Miasto Warszawa za- fundowało wszystkim harcerzom ten wyjazd i my w ten sposób od- wiedziliśmy się miastu.

Pełnił pan także służbę na cmentarzach?

– Pełniłem. Drużyna, z którą przyjechałem, została skierowa-

na na Cmentarz Wojskowy na Po- wążkach. Każdy miał przydzie- loną część cmentarza, na której zapalał znicze na grobach po- wstańców i zamieszczał na nich ulotki, z których można było do- wiedzieć się czegoś więcej o tych ludziach – gdzie walczyli, jak zginęli, jakie były ich pseudoni- my harcerskie czy wojskowe. To wszystko robiliśmy już w przed- dzień rocznicy powstania.

Dużo ludzi przyszło 1 sierpnia na Powązki?

– Bardzo dużo, panowała wspa- niała atmosfera. Był obecny pre- zydent i inni przedstawiciele władz państwowych, harcerze z całej Polski i nie tylko, bo prawie ze całej Europy. W sumie przybyło do Warszawy 1800 harcerzy.

Jakie wrażenie zrobili na panu obchody?

– Pierwszy raz brałem udział w obchodach rocznicy powstania. To było coś nie do wiary. Łza za- kręciła się w oku, kiedy 1 sierpnia o godz. 17.00 w Polsce zamarło życie. Zatrzymały się pociągi, a nawet samochody na ulicach Warszawy, ludzie wychodzili z ka- wiarń i restauracji, by stanąć na baczność i oddać hołd powstań- com. Sto tysięcy ludzi na Mokoto- wie śpiewało razem hymn polski. To było bardzo mocne przeżycie, ogromny patriotyzm.

Co przekazał pan po wakacjach młodszemu harcerzom z Wiel- kiej Niedźwiedzicy?

– Mam dużo nowych mate- rialów, które wykorzystamy na zbiórkach, aby poszerzać wiedzę o Polsce i uczyć harcerzy patrio- tyzmu. Na pewno opowiem dzieciom o Powstaniu Warszawskim. Już oglądaliśmy przed wakacjami jakieś filmy dokumentalne na ten temat i dzieci to bardzo inte- resowało.

MAREK KONIECZNY

mieszka w Karwinie. Jest świeżym absolwentem Technikum Elek- trotechnicznego w Hawierzowie, wybiera się na studia marketingu. W Harcerstwie Polskim w RC działa od ośmiu lat, jest przybocz- nym Drużyny Harcerskiej „Wielka Niedźwiedzica” w Karwinie. Ak- tualnie przebywa z drużyną na obozie harcerskim w Budziszowie nad Budziszówką. Prócz pracy w Harcerstwie stara się pomagać stowarzyszeniu „Odra – Niemen”, które wspiera kombatan- tów polskich, szczególnie z Kresów Wschodnich. Jego wielką pasją jest fotografowanie.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Wycieczki przedszkolaków

• Kosztowanie serów w Koniakowie. Fot. ARC PRZEDSZKOLA

Połowa wakacji już za nami, ale pozwólcie, że opisemy kilka wycieczek w nasze Beskidy, na których byliśmy z przedszkolakami z Hawierzowa-Błędowic. Być może nasze przeżycia posłużą jako inspiracja do małych wycieczek dla dużych odkrywców.

Pod koniec maja, w deszczu i ulewie, ale z szerokimi uśmiechami na buziach, odbyliśmy wycieczkę do Ustronia. Nasze kroki zmierzały do Le- śnego Parku Niespodzianek pod Równicą. „Kolorowe pelerynki” wily się ścieżkami przyrodniczo-dydaktycznymi i obserwowały zwierzęta w ich naturalnym środowisku. W Stacji Ptaków Drapieżnych dzieci z zapartym tchem obserwowały loty skrzydlatych drapieżców, w Sowiarni wysłuchiwały ciekawostek o sowach. W Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej ukryli- śmy się przed deszczem, słuchając nagrań odgłosów lasu i oglądając liczne eksponaty i trofea.

Następnie odkryliśmy fantastyczny Bajkowy Las ze sceneriami ze zna- nych bajek i szukaliśmy skarbu. Zbieg okoliczności sprawił, że „małe zm- kłe kurki” przygarnęła pani gospodyni z parafii w Ustroniu i rozgrzała nas serdecznością i gorącą malinową herbatką.

Kolejnym ciekawym miejscem była Trójwies – Istebna, Koniaków, Jawo- rzynka. Nasze przedszkole pojechało tam w czerwcu. Pogoda tym razem sprzyjała. W Centrum Pasterskim w Koniakowie obserwowaliśmy jagnią- ka i kozłatkę oraz uczestniczyliśmy w warsztatach edukacyjnych „Kto ma owce, ten ma sery” oraz „Po nitce do kłębka”.

W Leśnym Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Istebnej, który urządzony jest z myślą o najmłodszych, opowiedziano nam wiele ciekawych rzeczy na temat flory i fauny beskidzkich lasów. Dzieci zaurczone były opowie- ścią Starożytnego Drzewa, podziwiali eksponaty zwierząt i modele roślin, a tak- że mogły sprawdzić na własnej skórze, jak czuje się borsuk w swojej norze. Ostatnim punktem wycieczki była Jaworzynka – Trójstyk, gdzie stykają się granice trzech państw – Polski, Republiki Czeskiej i Słowacji.

Wycieczki zostały dofinansowane przez Fundusz Rozwoju Zaolzia Kon- gresu Polaków w RC, któremu po raz kolejny bardzo serdecznie dziękuję- my. Dzięki Funduszowi możemy cieszyć się z urozmaicenia codziennego programu edukacyjnego w przedszkolu i odkrywać okoliczny świat po pol- skiej stronie granicy.

Helena Indrowa, Magdalena Halánka

Gazdowie z Beskidów

Oglądaliście w niedzielę na „Gorolskim Świącie” szkolny zespół folklorystyczny „Łączka” z Bystrzycy? Tancerze przygotowywali się do tego występu na zgrupowaniu w Domu PZKO w Milikowie-Centrum.

Danuta Chlup

B lisko 50-osobowa grupa dzie- ci spędziła w ub. tygodniu pięć dni w Milikowie. Czuwa- ła nad nimi kadra opiekunów z Ewą Neme- c, kierowniczką zespołu, na czele. Głównym celem zgrupowa- nia było przygotowanie programu na zbliżający się jubileusz „Łączki”. Przy okazji zespół doszlifował wy- stęp na „Gorola”. Koszty zgrupowania współfinan- sowały Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Gmi- na Bystrzyca.

Pani Ewa zapewniła nas, że dzieci nie tylko ćwiczyły program. Był także czas na zabawę, na spacer po pięknej okoli- cy, poznawanie przyrody. – Wszystkie zajęcia mamy związane z ludowością. Rozmawiamy o trady- cjach, poznajemy tajemni- ce starej „trówy”. Pierw- szego dnia wyciągnęliśmy z niej przedmioty związa- ne z dawnym życiem na wsi. Każda grupa musiała określić, co to za przed- miot, z jakim rzemiosłem był związany i wymyślić na tej pod- stawie nazwę swojej drużyny – wyja- śniła pani kierowniczka.

– My mieliśmy sierp, to nie było trudne, używa się go do koszenia. Nazwaliśmy naszą grupę „Zniwio-

rze” – powiedziała nam gaździna Ania. Bo, żebyście wiedzieli, za- miast drużyn były gospodarstwa, a zamiast przewodniczących ich kapitanów gazdowie. Każdy gazda miał pod swoją opieką pachotków i dziewczek. Podczas różnych zajęć grupy zbierały punkty, a w czwar- tek, przy wspólnym ognisku z ro- dzicami, odbyło się podsumowanie i wręczenie nagród.

W środę miałam okazję towa-

rupływu drogi kartki były coraz- geściej zapisane.

Zadania i zabawy wymyślał Mateusz Veselý, harcerz i członek zespołu „Bystrzyca”. Zdradził, że dzieciom podobają się gry harcer- skie, choć niektóre, przeznaczone dla starszych harcerzy, są ciut za trudne i musi je dostosować do wieku uczestników.

Każdy uczestnik będzie miał pamiątkę ze zgrupowania. W jego

• Przerwa w drodze. Bystrzyczanie spacerują po Milikowie. Fot. DANUTA CHLUP

rzyszyć „Łączce” podczas spaceru edukacyjnego. Dzieci miały zapisy- wać napotkane po drodze rośliny. – Mamy już lipę, świerk, pokrzywę, mniszek, jawor, sliwę, jabłoń – wy- mieniał gazda Adam. W miarę

trakcie odbyła się sesja zdjęcio- wa w strojach ludowych. Dzieci otrzymały fotografie w ramkach, które własnoręcznie wykonały podczas zajęć kreatywnych.

GŁOSIK I LUDMIŁKA

Na turystycznym szlaku

Nasze skrzaty miały dość waka- cyjnego próżnowania i leniuchowa- nia. Już dwa tygodnie upłynęły od ich wycieczki rowerowej. Dlatego pomyślały o pieszej wyprawie.

Głosik z Ludmiłką najpierw pod- jechali autobusem do malowniczej wioski u podnóża gór. Stamtąd, kie- rując się znakami turystycznymi, ruszyli na przełęcz, z której mieli się udać na szczyt Wysokiej Góry. Ich plany turystyczne były ambitne.

Na przełęczu odetchnęli, zjedli drugie śniadanie i... stanęli przed dylematem, czyli trudnym wybo- rem. Na wysokim świerku umiesz- czone były dwa znaki turystyczne ze strzałkami – żółty i niebieski. Żółty kierował turystów na leśną ścieżkę w lewo, niebieski na podobny szlak

w prawo. Oba miały prowadzić na Wysoką Górę trasami liczącymi po- cztery kilometry.

– I co tu teraz wybrać? – Głosik podrapał się po głowie. Ludmiłka machnęła ręką. – Wszystko jedno! Chodźmy żółtym szlakiem.

– Mam takie przeczucie, że żółta trasa będzie trudniejsza. Idę niebie- ską – zaoponował Głosik. – No to idź, ja wolę żółtą! I tak się stało, że każdy ze skrza- tów udał się w innym kierunku. Głosik już po chwili zaczął żało- wać, że upierał się przy niebieskim szlaku. Leśna ścieżka zmieniła się w kamienistą, strumą i niezacienio- ną drożkę. A słońce grzało niemilo- siernie. – Może Ludmiłka lepiej wybrała?

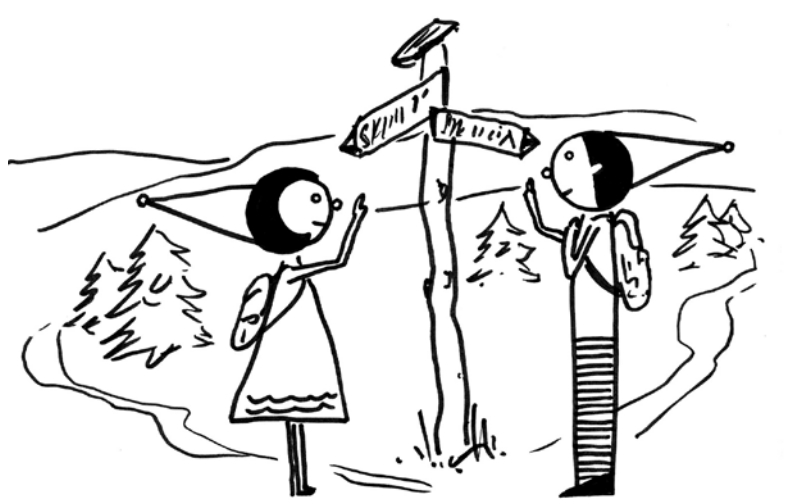
Ale ze mnie głupiec! – ganił się w myślach Głosik.

Tymczasem Ludmiłka wspina- ła się w górę równie trudną trasą i – tak samo jak jej przyjaciel – była niezadowolona ze swojego wyboru. Na szczyt dotarli praktycznie równocześnie. Zziębnięci, zmęczeni, ale szczęśliwi, że się spotkali. Bo mimo wszystko zdawali sobie spra- wę, że w góry nie należy chodzić w pojedynkę. Tym bardziej, kiedy jest się małym skrzatem.

– Jak było? Moja trasa była strasz- nie trudna – przyznała Ludmiłka. – Nie wybrałam dobrze.

– Coś ty! – parsknął Głosik. – Moja była chyba jeszcze trudniej- sza! I oboje się roześmiali.

(dc)

Rys. WŁADYSŁAW OWICZARZY

Wystawa i koncerty

Do końca sierpnia w galerii na piętrze czeskokoczeszyskiej kawiarni Avion można oglądać zdjęcia Mariana Siedlaczka i Mariana Palowskiego. Fotografie powstały w trakcie ich podróży do Nowego Jorku, a wystawę zorganizowało Zaołziańskie Towarzystwo Fotograficzne przy współpracy z Biblioteką Miejską w Czeskim Cieszynie.

Dziś w Avionie, w ramach Salonu Muzycznego, odbędzie się natomiast koncert Akademii Śpiewu. Wydarzenie organizuje o godz. 17.00 cieszyńska Akademia Dźwięku „Daj głos” oraz Biblioteka Miejska w Czeskim Cieszynie. W Avionie wystąpi wtedy utalentowana, 9-letnia Maja Gry-

pińska oraz jej goście. Jak podkreślają organizatorzy, dziewczynka pracuje wytrwale, a jej głos rozwija się w ekspresowym tempie, o czym będzie można się przekonać. Wstęp na koncert jest wolny.

Dla odmiany za tydzień, w piątek 16 sierpnia o godz. 17.00, w czeskokoczeszyskim Avionie wystąpi z koncertem Przemysław Orszulik, były lider pop-rockowego zespołu Ampli Fire. Publiczność usłyszy wówczas zarówno covery słynnych przebojów, jak i własne utwory utalentowanego artysty.

(wik)

REKLAMA

CI-354

PRALNIA
Karolina

proponujemy:

- * pranie pościeli, poduszek, kolder, narzut i pokrowców, obrusów, zasłon, odzieży roboczej, itp.
- * ręczne prasowanie koszul
- * usługa krochmalenia i maglowania do 24 godz.
- * pakowanie w folię higieniczną

+420 602 110 408
+420 792 338 089

Trzyniec, ul. Horni 1145 (za byłym sklepem Hortex)
www.pralelnatrinec.cz
email: karolina@pralelnatrinec.cz

CI-357

PUBLICZNE STUDIUM MEDYCZNE w CIESZYNIE

SOiZ

BEZPŁATNA NAUKA

NABÓR 2019/2020

- opiekun medyczny
- terapeuta zajęciowy
- asystentka stomatologiczna
- higienistka stomatologiczna
- technik farmaceutyczny
- technik masażysta
- technik sterylizacji medycznej
- technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- technik ochrony fizycznej osób i mienia

ul. Mała Łąka 10, 43-400 Cieszyń, tel./fax 33 85 14688 email: sekretariat@soiz.pl

CI-372

pre-teksty i kon-teksty

Krzysztof Łęcki

Wojna, wolność, konfederacje

I

Czy naprawdę toczy się w Polsce wojna? No cóż, chiński mędrzec Sun Tzu podaje kilkanaście sposobów prowadzenia wojny bez jednego wystrzału. Przypomnę tylko kilka z nich 1/ poddawaj w wątpliwość dobro 2/kompromituj przywódców 3/wstrząśnij ich wiarą, niech gardzą 4/dezorganizuj działalność władz 5/siej niezgodę między obywatelami 6/podżegaj młodych przeciwko starym 6/drwij z tradycji... Powiedziano kiedyś, że pierwszą ofiarą wojny jest prawda, czyżbyśmy dzisiaj żyli naprawdę w czasie wojennym? Czy może współcześni Polacy odgrywają raczej nowe wersje starego pojedynku na miny opisanego z taką przenikliwością przez Gombrowicza w „Ferdynurka”? Nowoczesny Miętus chce bratać się z parobkiem, ściera się z Syfonem, którego idealizm podany jest w formie tak niestrawnej, że niepostrzeżenie zamienia się w swoje przeciwieństwo. Jest zatem – pisałem o tym niejednokrotnie – i śmieszno, i straszno. A już na pewno głupio.

II

Cóż, wojny domowe mają znacznie bardziej poważne konsekwencje i krwawe finały. Pisałem tu niedawno o eseju Pawła Jasienicy „Rozważania o wojnie domowej”. Kto chce, niech zajrzy do jednego z lipcowych wydań „Głosu”. Kończąc właśnie lekturę obszernego tomu poświęconego amerykańskiej wojnie secesyjnej – „The Battle Cry of Freedom” Jamesa M. McPhersona. Pisze on: „Obie strony wojny secesyjnej twierdziły, że walczą o wolność. Południe, mówił Jefferson Davies w 1863 roku, zostało »zmuszone do chwycenia za broń, aby bronić praw politycznych, wolności, równości i suwerenności stanów, które są dziedzictwem opłaconym krwią rewolucji naszych przodków». Lecz jeśli Konfederacji (czyli Południu) powiedzie się ten zryw, twierdził Abraham Lincoln, zniszczy to Unię, »zrodzoną z wolności», ‘ostatnią nadzieję’ zachowania republikańskich wolności na świecie. »Musimy w końcu rozstrzygnąć» mówił Lincoln w 1861 roku „czy w wolnym rządzie mniejszość ma prawo do obalania rządu kiedy będzie miała na to ochotę?”. Nie muszę chyba dodawać, że obie walczące strony czyli Północ (Unia) i Południe (Konfederacja) – przypisując sobie i tylko sobie właściwe rozumienie wolności, jednocześnie – co jakoś oczywiste – odmawiały wolnościowych przekonań stronie przeciwnej. Wojna secesyjna to oczywiście stare dzieje, acz jakiś czas temu profesor Bronisław Łagowski poddał pod rozważanie hipotezę, że jeśli w Europie dojdzie do wojny, to nie będzie to wojna przybyszy czyli imigrantów z tubylcami, ale „europejska wojna secesyjna”, w której „podział wśród autochtonów czyli Europejczyków nabierze charakteru intensywniej wrogości z powodu imigrantów, tak jak to było w Ameryce, gdzie Murzyni byli powodem, ale wojnę toczyli Amerykanie z Północy z Amerykanami z Południa. Ale wróćmy do różnego rozumienia wolności. Bo to, że wszyscy jesteśmy zwolennikami wolności, a przeciwnikami zniewolenia, przyjmują za oczywiste.

III

Jak wiadomo carcy Katarzynie II leżały na sercu sprawy równouprawnienia dysydentów w Polsce. Bezkompromisowo broniła też praw kardynalnych szlachty. Czy broniąc uciśnionych obywateli Rzeczpospolitej Katarzyna chciała osłabić Polskę? No cóż, pisała do ambasadora w Warszawie Repnina: „Nie możemy pominąć okazji, aby odegrać arbitra w kłótniach Polaków”. Kiedy dzisiaj wspomina się o Katarzynie II, to od razu przywołuje się konfederację targowicką – nie tylko szkolne lekcje historii, ale i lektura „Pana Tadeusza” uczuły nas, jakie to zło. Przeczytajmy: „Patrzy już dawno ze zdziwieniem Europa i dojrząc nie może, które by to były istotne przyczyny, które naród polski, naród wolny i swobodny (...) naród pod słodkim dwóch ostatnich Augustów panowaniem sześćdziesiąt lat pokojem szczęśliwym i kwitnący, co ten naród tak nędźnie rozrywa, tak zawile miesza, tak okrutnie niszczy...?”. Czy to głos? Tak gorąco wierząc w siłę europejskiej opinii publicznej, czy raczej może europejskich dworów? Otóż to nie Targowica, ale głos tak fascynującej dla polskich poetów romantycznych konfederacji barskiej. Zwykle przeciwstawia się dwie konfederacje – wcześniejsza konfederacja barska była może niezdarna, nieporadna, ale w pamięci pozostaje to, że jej uczestnicy chcieli dobrze. Walczyli z Rosją. Konfederacja targowicka nie ma żadnej jasnej strony, dlatego epitet Targowica traktowany może być jak obelga, bo też zresztą tylko w tej funkcji bywa używany. To, że niektórzy uczestnicy odbieranej potocznie jako bohaterska konfederacji barskiej przytłaczyli się później do „targowicy” – dzisiaj pewnie niespecjalnie nas zaskakuje, ot, takie tam, partyjne transfery. Widać zawsze były, są i pewnie będą. Idźmy dalej. Znowu fragment listu konfederatów barskich „Konfederaci (...) całkowicie zdadzą się na Francję, jako na mocarstwo, które zawsze okazywało życzliwość dla dobra Rzeczpospolitej i które z pewnością w wyborze kandydata na (polskiego króla) uwzględniąc będzie jedynie szczęście Polski i nie wpłacie jej z tego powodu w żadną wojnę z sąsiadami”. Tak, to naiwne do bólu przekonanie, że inni, w tym przypadku Francuzi, będą chcieli dla nas, Polaków, tylko dobrze, że tylko o szczęście Polski myślą... A Targowica? Zwracając się w stronę Rosji targowiczanie skarżyli się, że przed uchwaleniem konstytucji trzeciego maja – cytuję „obywatel cieszył się wolnością. Tym byliśmy. Wielka monarchini, dziś straciłszy i nie pozostaje nam nic innego, jak umrzeć lub wrócić do stanu dawnego”. Jak komentował to sarkastycznie Stanisław Cat-Mackiewicz „Katarzyna ma oczywiście czule serce do ludzi tak bardzo zagrożonych okrutnym despotyzmem”. I jeszcze jeden komentarz Mackiewicza „Wielu Polaków, myśląc o Targowicy, sądził pewnie, że u jej źródeł było przekupywanie Polaków przez Rosjan. Otóż – było dokładnie odwrotnie – Targowica zaczęła się od przekupywania Rosjan, by tylko zechcieli w Polsce interweniować. Czytelników chcących coś z dziejów Polski i polityki rozumieć do lektury książek Cata-Mackiewicza zachęcam. Naprawdę warto.

RESjotIS /199/

Jarosław Jot-Drużycki

Czar kolei

Kolej żelazna to jeden z najpiękniejszych wynalazków ludzkości. Ma ona w sobie coś takiego magicznego, tak pociągającego, co trudno wyrazić słowami. Może to kwestia okiełznania tej ogromnej maszyny, która porusza się tylko po wytyczonych trasach, a nie jak ten nieprzewidywalny samochód, który potrafi wjechać i na chodnik, i na wypielęgnowany trawnik.

Jest jeszcze jeden niezmiernie ważny aspekt – estetyczny. Odgłosy chociażby. Ten równomierny stukot, niekiedy usypiający, a czasem wprowadzający w trans: „tu-dum, tu-dum”, który na rozjazdach przechodzi w synkopę: „tu-dum tudu tu-dum”. No i widok z okien pociągu jest szalenie malowniczy. Linia kolejowa jest prowadzona najczęściej przez urokliwe zakątki. Nagle wpadamy w las, przebijamy się przez skały, jakiś tunel i już nasz pociąg wjeżdża na most wysoki jak barierzony nad przepaścią, a hen tam na dole cieknie sobie jakaś rzeczulka. Lecz już za chwilę można podziwiać widniejący z oddali zarys wzniesień, obsypanych szachownicą pól i gęstym lasem.

Cały ten pejzaż wokół można kontemplanować z pozycji siedzącej lub stojącej, a nawet – jeśli przyjdzie nam jechać kuszetką – na leżąc. Można się wreszcie przejść wzdłuż wagonu, rozprostować nogi, czy – bo to również jest istotne – pójść za potrzebą. Umyć ręce, poprawić w lustrze fryzurę lub makijaż i wrócić na wygodne siedzisko. To jest komfort podróży! Tego nie dadzą furmanka, automobil czy autokar. Niech samolot zwinie swe skrzydła i ze wstydu ukryje się w hangarze. Człek nie wymyślił bardziej komfortowego pojazdu niż pociąg, którym można w luksusie przebyć kilkaset kilometrów, albo i więcej.

„W Ameryce trzeba niekiedy robić tak dalekie kolejną żelazną kursa, że ani ciało, ani duch nie mogłyby wytrzymać zmęczenia, gdyby zarząd kolei nie pomyślał o zabezpieczeniu najpierwszych potrzeb pasażera. Któż np. byłby w stanie w ciągłej siedzącej pozycji (a w Europie innej prawie nie znamy) przejechać z N.-Yorku do San-Francisco? To też jeszcze przed zbudowaniem tej mammutowej drogi żelaznej (ponad cztery tysiące kilometrów – przyp. jot) postarano się o tak zwane wagony sypialne (»sleeping cars«). Pod tem nazwiskiem rozumiemy zwykłe wytworne pojazdy, kosztujące tyśiące dolarów (...). Amerykańskie wagony sypialne nie należą do towarzysów dróg żelaznych po których krąży, tylko do oddzielnych towarzysów. Jest takich spółek bardzo wiele a najważniejsza zowie się towarzystwem Pullmana od swego założyciela (George Pullman, 1831-97 – przyp. jot)».

Tak zachwycał się dziennikarz warszawskiego tygodnika podróżniczo-geograficznego „Wędrowiec” w 1869 roku (nr 365). „Po większej części są to wagony olbrzymie i zbudowane massywnie, tak że ważą niekiedy po kilkadziesiąt tonn. Największe z nich mają swoje oddzielne nazwiska i pod takowymi są znane w całym kraju np. „Wicekról» (tj. Viceroy – przyp. jot), „Pacyfik» i t. p. »Wicekról» kosztował 20,000 talarów (tj. dolarów amerykańskich – przyp. jot), a w tę cenę nie wchodzi koszt dywanów, firanek, porcelany, platerów i łózek. Ma jedenaście stop szerokości, przedstawia zatem tyle swobodnego miejsca, tyle świeżego powietrza, że nie możemy się ustrzedz zazdrośnych myśli, gdy go porównamy z naszymi wagonami wielkości klatek. Na dwóch końcach takiego »sleeping-car« znajdują się dwa przedpokoje z umywalniami, wszelkimi wygodami i łózkami dla służącego. Z takiego przedpokoju wchodzi się za pomocą szklan-

ych drzwi do towarzyskiego salonu, przez środek którego jest przejście na dwie stopy szerokie i wysłane dywanem. Po obu stronach tego przejścia stoją kanapki na dwie osoby, idące prostopadle do dywanu, i na przemian, to zwrócone do siebie przodem, to znowu tyłem. Między takimi kanapkami jest jeszcze tyle miejsca, że można ustawić stół i na nim pisać, jeść lub grać w karty”.

„Jakkolwiek ładnie to wszystko wygląda”, kontynuował dziennikarz, „wagon sypialny wykazuje swoje zalety dopiero w nocy. We dnie widzimy w nim rozmaite drobizgi, których przeznaczenie możemy zrozumieć nie prędzej aż wieczorem, gdy pasażerowie się schodzą. Jest to chwila bardzo przyjemna dla podróżnego, mianowicie takiego, który dwa lub trzy dni będzie bez przerwy kolejną, a w Ameryce rzecz to zdarzająca się bardzo często. Stanie łózek odbywa się w bardzo dowcipny sposób. »Wagon sypialny dwiema sofkami, odwróconymi od siebie tyłem, istnieje przedział, szeroki mniej więcej na cał; z tych szpar wyciągają się parawany, które sięgając pułapu dzielą cały wagon na oddzielne przegrody, następnie każde dwie sofki obrócone do siebie przodem zsuwają się i tworzą łóżko; materace, poduszki i koldra, których nie widzieliśmy we dnie, bo były przymocowane pod spodem sofek, wydobywają się na wierzch i pościel gotowa. Zrana, gdy pasażer wstanie, a może spać dopóki zechce, służba wchodzi, parawany zsuwa i ustawia stoły do śniadania. Co do pościeli, nie należy przypuszczać iżby grzeszyła przeciw czystości. Towarzystwo Pullman’a posiada w Chicago własną pralnię, przez którą przemycia się co miesiąc przeszło 200,000 sztuk bielizny. (...) Przy każdym praniu pociągu, zwłaszcza na ważniejszych liniach, jeden wagon jest urządzony jak najpyszniejszy salon. Po linii Chicago-Cleveland chodzą dwa takie salon-wagony »Waldstadt« i »Gartenstadt“.

Tu drobna uwaga. Autor najprawdopodobniej korzystał w swoim tekście z jakiejś niemieckojęzycznej publikacji (co ukrył był przed swymi czytelnikami), albowiem oryginalna nazwa wspomnianych wagonów brzmiała oczywiście po angielsku: „Forest City” i „Garden City”.

„Urządzenie ich jest zbytkowe, a mianowicie też urządzenie budoaru dla dam. Mają po 60 stóp długości, ale mogą być po przedzielone parawanami na kilkanaście części stosownie do żądania pasażerów. »Waldstadt» kosztował 28,000 dolarów; dla uprzyjemnienia podróży jest nawet zaopatrzone w pianino”.

Redaktor „Wędrowca” opisywał również eleganckie i wytworne wagony kursujące po Starym Kontynencie – angielskie, włoskie czy francuskie. „Po wielu liniach francuzkich, np. między Paryżem i Brestem chodzą teraz wagony o piętrze. Mają blisko 14 stóp wysokości, nie mogą zatem być użyte wszędzie; niskie mosty i tunele stawiałyby temu na przeszkodzie. Nie można, także jechać przedko, gdy takie wagony wchodzą w skład pociągu; niebezpieczeństwo groziłoby wielkie. Niektóre z tych wagonów są tylko trzeciej klasy, inne mają na dole klasę pierwszą i drugą, na górze trzecią. Każdy wagon o piętrze może pomieścić 80 osób”. A zatem trzy zabierały 240 pasażerów.

Współczesne trzyskładowe Elefanty oferują 287 miejsc siedzących w drugiej klasie i 23 w pierwszej. Można rozsiąść się w nich wygodnie i oddać się rozkoszom podróży od Mostów, przez Cieszyń i Ostrawę, aż po Studenkę i dawną stolicę austriackiego Śląska. I podziwiać migający za oknem krajobraz.

SŁOWA Z KAPELUSZA /97/

Joanna Jurgala-Jureczka

Pod złą gwiazdą

Za tydzień ma urodziny. Weszłam do salonu dworu, w którym mieszkała. Na ścianie wielka fototapeta, przedstawiająca ją i jej rodzinę w tym miejscu, w latach trzydziestych. Siedzi na kanapie. Nogi skrzyżowała i wsunęła w głąb wygodnego mebla, pochyla głowę nad robotą. Coś szyje. Jest niska, najniższa ze wszystkich, którzy są tego dnia w salonie. Jej stopy nie dosięgają podłogi. Wygląda trochę jak mała dziewczynka. Za mała. Fotografuję ją, przybliżam twarz. Nagle zauważyłam uderzające podobieństwo do znanego obrazu Vermeera. Tak. Ona też, podobnie jak jego „Koronczarka”, jest całkowicie pochłonięta swoją pracą, trzyma w rękach nici i materiał, pochyla głowę. I jest taka po prostu – zwyczajna.

●●●

W sierpniu mija 130 lat od tego dnia, a raczej nocy, w której o drugiej, zanim zaczęło świtać, przyszła na świat. To że będzie niezwykła, miała zapisane w genach. Jej dziadek – Juliusz był znanym malarzem, a bliźniaczy brat jej ojca poszedł w jego ślady. O Kossakach mówiło się, że mają talent. Niepospolity. To szczęście urodzić się w takiej rodzinie. A jednak, kiedy Józef Albin Herbaczewski poznał jej datę urodzenia, postawił tarota i spojrzał w gwiazdy, posmutniał. I powiedział, że Zofia Anna Kossak, córka Tadeusza nie ma szczęścia – urodziła się pod złą gwiazdą. – Obok tej kobiety musiało dużo ludzi umrzeć – dodał. A jej kuzynki, poetka Maria Pawlikowska-Jasnorzewska i Magdalena Samozwaniec usłyszały to zdanie, wspomniały pewien lipcowy świąteczny dzień, w którym swoje imieniny obchodziła matka Zofii – Anna. Wuj Kazio Romański siedział naprzeciwko Zofii. Podniósł w górę kieliszek, odchrząknął. Biesiadnicy zorientowali się, że chce wnieść toast. Zaczął mówić o pani domu, o jej przymiotach i o radości, bo zgromadziła ich wszystkich w tak pięknym dniu. I już miał przystąpić do składania życzeń, kiedy nagle pobladł, zachwiał się, potem upadł. Na ratunek było już za późno. Kazimierz Romański wznosił ostatni toast w swoim życiu. Mówiono potem, że upał go zabił. Szeptano też, kiedy astrolog mówił o złej gwiazdzie, że siedział naprzeciwko Zofii Kossak.

●●●

Jeśli wierzyć wróżbom i kartom – wszystko się sprawdziło. Obok Zofii, naprzeciw niej, w jej

●●●

ramionach umierali ludzie. I ona też ocierała się o śmierć. A nawet swoją własną śmierć przeżyła. Bo skazana w czasie wojny na rozstrzelanie, stanęła na dziedzińcu Pawia-ka pewna, że to są ostatnie chwile jej życia. Wcześniej z więzienia wysłała gryps: – Kiedy ja umilknę, kamienie wołać będą. Liczy się tylko Bóg i drugi człowiek. Reszta – dym.

Nie wiedziała, że polskie Podziemie wykupiło ją z rąk Niemców. Ocalała. Miała kilkanaście domów. Przeprowadzała się i wędrowała, bo życie ją do tego zmuszało. Musiała uciekać i niejedną raz patrzeć na swój dom popadający w ruinę, opustoszały i pusty. Były takie chwile, że żegnała ziemię kresową, za którą będzie tęsknić do końca, bo stanie się dla niej już na zawsze ziemią utraconą. Tragiczna śmierć brata, który utonął w rzece płynącej za domem, śmierć męża, bolszewicka rewolucja, trzydniowa gwałtowna choroba najstarszego dziecka i jego odejście, wojna, konspiracja, ratowanie życia innych, nieustające zagrożenia własnego życia, obóz koncentracyjny, więzienie na Pawiaku, niechciana emigracja, bolesna tęsknota za krajem, praca na farmie: ponad siły starszej pani, odosobnienie, zapomnienie, samotność. Śmierć. I to, co nazwała ostateczną przeprowadzką na górski cmentarz. Wieczny odpoczynek...

●●●

Urodzona pod złą gwiazdą, naznaczona śmiercią, a jednak – szczęśliwa. Spokojna, pogodna, dowcipna i radosna. Nie zgłaszała pretensji do świata i ludzi za drogą naznaczoną cierpieniem.

Autorka bestsellerów, znana pisarka, autorytet, kobieta charyzmatyczna, którą nazywano „natchnieniem Polski Podziemnej”, założycielka „Żegoty”, której setki Żydów zawdzięczały życie. Dzielna, odważna, utalentowana, niezwykła.

●●●

A jednak, kiedy tuż przed jej 130. rocznicą urodzin wszedłam do jednego z jej domów, do salonu dworu w Górkach Wielkich, uderzyło mnie podobieństwo jej twarzy, jej sylwetki do obrazów Vermeera. Ona też, podobnie jak jego „Koronczarka”, była całkowicie pochłonięta swoją pracą, trzymała w rękach nici i materiał, pochylała głowę. Była taka po prostu – zwyczajna.

REKLAMA

CATERING ZARELKO

Zaproś Żaretko na wesele

100% Gwarancja smaku

POWIEDZ „TAK!” WYŚMIENIANYM POTRAWOM

+48 660 357 077 | www.cateringcieszyn.pl

CI-498

Ada! To nie wypada!
Czwartek 15 sierpnia, godz. 8.05

PIĄTEK 9 SIERPNIA

6.10 Leśniczówka **6.55** Cafe piosenka **7.25** Domisie (dla dzieci) **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Halo Polonia **12.10** W rytmie disco. Kombi **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Zaczarowane miasto II - Bruno Schulz **12.50** Powroty **13.10** Na sygnale. Iluzjonista **13.45** Miłość nad rozlewiskiem (s.) **14.40** Międzynarodowy Festiwal Talentów - Zieleni Góra 2019 **15.45** Wiadomości **15.55** Rodzinka.pl (s.) **16.30** Baw się słowami. Król Popiel **16.55** Domisie (dla dzieci) **17.20** Historia jednego obrazu. Piaskarze - Aleksander Gierymski **17.30** Teleexpress **17.55** Taka to robota, czyli kabaretowy przegląd zawodów. Sportowiec **18.55** Wszystko przed nami **19.25** Magazyn z Ameryki **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.40** Tour de Pologne - kronika **20.45** Ratownicy **21.45** Polonia 24 **22.05** Halo Polonia **22.45** Powroty **23.00** Spis treści **23.10** Focus on Poland **23.30** Laskowik & Malicki.

SOBOTA 10 SIERPNIA

6.10 Barwy szczęścia (s.) **7.55** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia 24 **11.40** Halo Polonia **12.20** Zakochaj się w Polsce. Ziemia kłódzka **12.45** Ojciec Mateusz 20 (s.) **13.40** Ratownicy **14.35** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna trasa Dwójki - 2019 **15.40** Wolny ekran **16.00** Kulturalni PL **17.00** Słownik polsko@polski **17.30** Teleexpress **17.55** Miłość nad rozlewiskiem (s.) **18.45** Dobranoc - ka **19.00** Msza święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej **20.15** Wiadomości **21.00** Bodo **22.00** Kobiety polskiego filmu. Tylko strach **23.35** Lato, muzyka, zabawa - 2019. Zamość.

NIEDZIELA 11 SIERPNIA

6.35 The Extra Mile **6.55** Międzynarodowy Festiwal Talentów im. Anny German - koncert **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Wolny ekran **11.25** Ziarno **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Spis treści **13.00** Transmisja mszy świętej z kolegiaty św. Marcina w Opatowie **14.15** Fajna Polska. Bydgoszcz **15.10** Kino familijne. Szaleństwa panny Ewy. W jaskini potwora **16.30** Leśniczówka (s.) **17.30** Teleexpress **17.55** Miłość nad rozlewiskiem (s.) **18.50** One. Kobiety kultury. Elżbieta Towarnicka **19.25** Nela Mała Reporterka. Odwiedzamy Hanoi **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości **20.45** Komediewe lato. Pulkownik Kwiatkowski **23.00** Fajna Polska. Bydgoszcz.

PONIEDZIAŁEK 12 SIERPNIA

6.20 Rączka gotuje **6.55** 100 lat polskiej astronomii **7.25** W krainie baśni. Znachorka i strażnik lasu **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Kulturalni PL **11.55** Zrob to ze smakiem **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Piaskarze - Aleksander Gierymski **12.50** Magazyn z Ameryki **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Marszałek Piłsudski **14.40** One. Kobiety kultury. Elżbieta Towarnicka **15.10** Potomkowie zesłańców w Gruzji **15.45** Wiadomości **15.55** Rodzinka.pl (s.) **16.25** Prywatne życie zwierząt. Zabawa **16.50** W krainie ba-

śni. Znachorka i strażnik lasu **17.20** Historia jednego obrazu. Bitwa pod Orszą - Hans Krell **17.30** Teleexpress **17.55** Nożem i widelcem. Duszona wołowina z warzywami, knedle ze śliwkami **18.15** Zakochaj się w Polsce. Ziemia kłódzka **18.40** Pod Tatrami **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Nad Niemnem **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Noce i dnie **21.45** Polonia 24 **22.10** Halo Polonia **22.55** Informacje kulturalne **23.10** Focus on Poland **23.30** Lato, muzyka, zabawa - 2019. Zamość.

WTOREK 13 SIERPNIA

6.10 Fajna Polska. Bydgoszcz **7.05** Pożyczni.pl **7.35** Margolia i Miś zapraszają dziś **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Halo Polonia **12.10** Informacje kulturalne **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Bitwa pod Orszą - Hans Krell **12.50** Nad Niemnem **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Bodo **14.45** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna trasa Dwójki - 2019. Zamość **15.45** Wiadomości **15.55** Rodzinka.pl (s.) **16.25** Żywy Bałtyk. Słowiński Park Narodowy **16.50** Margolia i Miś **17.05** Zwierzaki Czytali. Intruz **17.20** Historia jednego obrazu. Komuna hippisów II - Feliks Topolski **17.30** Teleexpress **17.55** Okrasa łamie przepisy. Pięknie zalane potrawy **18.25** Cafe piosenka **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Kierunek Zachód **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości **20.45** Ojciec Mateusz 20 (s.) **21.45** Polonia 24 **22.10** Halo Polonia **22.55** Muzyczna scena Halo Polonia **23.10** Focus on Poland **23.30** Ocaleni.

ŚRODA 14 SIERPNIA

6.10 Korona królów **7.05** Amerykańskie półkolonie **7.35** Nela Mała Reporterka. Odwiedzamy Hanoi **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Halo Polonia **12.10** Muzyczna scena Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Komuna hippisów II - Feliks Topolski **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Noce i dnie. Czas miłości i czas śmierci **14.50** Tbilisi od świtu do zmierzchu **15.45** Wiadomości **15.55** Rodzinka.pl (s.) **16.25** Studio Raban **17.00** Nela Mała Reporterka. Odwiedzamy Hanoi **17.20** Historia jednego obrazu. Apokalipsa - Jan Lebenstein **17.30** Teleexpress **17.55** Gwiazdodziób. Andrzej Rosiewicz **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Wilnoteka **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości **20.45** Zaginiona. Areszt **21.45** Polonia 24 **22.10** Halo Polonia **22.55** Informacje kulturalne **23.10** Focus on Poland **23.30** Świat od świtu do zmierzchu. Tbilisi od świtu do zmierzchu.

CZWARTEK 15 SIERPNIA

6.10 Korona królów **7.10** wojsko-polskie.pl **7.35** Borówka skrzat wyrusza w świat. Roztoczański Park Narodowy **8.05** Kino retro. Ada! To nie wypada! **9.35** Polonia 24 **10.05** Halo Polonia **10.50** Wilnoteka **11.10** Barwy szczęścia (s.) **11.40** Święto Wojska Polskiego. Uroczystości w Katowicach **13.10** Miłość nad rozlewiskiem (s.) **14.00** Święto Wojska Polskiego. Defilada **15.40** Zaginiona. Areszt **16.30** Rodzinka.pl (s.) **17.00** Borówka skrzat wyrusza w świat. Roztoczański Park Narodowy **17.20** Historia jednego obrazu. Czarniecki pod Koldyngą **17.30** Teleexpress **17.55** Festiwal „Alleluja, czyli Happy Day” **19.10** Barwy szczęścia (s.) **19.45** Dobranoc - ka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Znachor **23.05** Festiwal Kultury Kresowej 2019 - koncert **23.55** Potomkowie zesłańców w Gruzji.

Czas na naukę

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” serdecznie zaprasza do udziału w II Światowym Forum Nauki Polskiej poza Granicami Kraju, które odbędzie się w dniach 11-14 września w Pułtusk.

Jest to wydarzenie, w ramach którego chcemy zjednoczyć wybitnych naukowców polskiego pochodzenia z dziedziny nauk ścisłych, przyrodniczych, inżynierijno-technicznych, medycyny i sztuki pracujących poza Polską oraz zintegrować z polskim środowiskiem naukowym. Oprócz sesji naukowych, podczas których będzie można zaprezentować główne idee i wyniki swoich badań, odbędą się panele dyskusyjne, gdzie naukowcy będą mogli

podzielić się swoim doświadczeniem. Wśród prelegentów wykładów sekcyjnych swoje referaty zapowiedzieli m.in. Romuald Brazis (Litwa), Mariusz Frączek (Polska), Jacek Gwizdzka (USA), Krzysztof Klimczak (Francja), Radosław Kycia (Czechy), Lech Polkowski (Polska), Jan Wiktor Sienkiewicz (Polska), Wojciech Sobczyński (Wielka Brytania), Unisława Williams (USA), Bogumiła Zongołłowicz (Australia).

Pragniemy również poinformować, że przedłużony został termin wczesniej rejestracji do dnia 11 sierpnia. Mamy jeszcze możliwość częściowego pokrycia kosztów uczestnictwa w Forum. W przypadku zainteresowania dofinansowaniem zapraszamy do kontaktu. Bliższe informacje o tym wydarzeniu można znaleźć na stronie www.wspolnotapolska.org/forumnauki.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

2

dni potrwa kolejna, już czwarta edycja Polonijnego Forum Ekonomicznego. Odbędzie się ono w ramach XXIX Forum Ekonomicznego, które zaplanowano na 3-5 września. Na tegoroczne Forum Polonii w Krynicy złoży się pięć paneli dyskusyjnych: „Dobrze być Polakiem – jak dbamy o polskie interesy i wartości na arenie międzynarodowej”, „Jak zachęcić władze samorządowe do pomocy repatriantom?”, „Polska atrakcyjnym pracodawcą dla powracających z emigracji”, „Rola mediów i instytucji kultury w podtrzymywaniu tożsamości narodowej Polonii i Polaków za granicą” oraz „Polska jako partner naukowy we współpracy międzynarodowej”. (r)

Pomnik odrestaurowany

Znajdujący się w Popinie Nowej na Białorusi pomnik upamiętniający Polaków walczących w powstaniu styczniowym (1863 rok) został po latach odnowiony. 31 lipca odbyło się uroczyste odsłonięcie odrestaurowanego monumentu, w którym wzięli udział między innymi konsul generalny RP w Brześciu – Piotr Kozakiewicz oraz przedstawiciele Związku Polaków na Białorusi i miejscowych władz. Zdeastawowany pomnik Jana i Stefani Żuków jest polskim zabytkiem, który znajduje się w rejestrze obiektów chronionych przez państwo we Ministerstwo Kultury Białorusi. Odnowienie pomnika jest owocem współpracy brzeskiego obwodowego oddziału Związku Polaków na Białorusi z

Fundacją „Pomoc Polakom na Wchodzie” w ramach realizacji kolejnej edycji projektu „Strażnicy Pamięci”. Projekt sfinansowany został przez Senat RP.

Informator dla Aktywnych/www.pol.org.pl

S P O R T

Stalowe szable poszły w ruch

Hokeiści Trzyńca zafundowali sobie najdłuższe wakacje w karierze. Wszystko, co piękne, kiedyś się jednak kończy.

Janusz Bittmar

Drużyna mistrza RC, Stalowników Trzynieć, od zwycięskiego finału z Libercem, a dokładnie decydującego meczu z 28 kwietnia, lodowisko Werk Areny omijała szerokim łukiem. Błogie leniuchowanie skończyło się w poniedziałek 5 sierpnia, kiedy to podopieczni trenera Václava Varadi wrócili do swoich codziennych obowiązków.

W ruch poszły kiję do hokeja, naostrzone łyżwy, a w powietrzu unosiła się adrenalina, bez której hokej byłby nudny jak flaki z olejem. Na pierwszym oficjalnym treningu zameldowało się trzech golpiperów, dziewięciu obrońców i piętnastu napastników. Trener Václav Varada zdradził m.in. dziennikarzom, że co raz bliżej powrotu do gry jest kapitan zespołu, Lukáš Krajiček, który z powodu wstrząśnienia mózgu całą drugą połowę ubiegłego sezonu spaisał na straty. – Krajiček czuje się dobrze. Mówił mi, że już nie może się doczekać powrotu na lodowisko – stwierdził Varada.

Pierwszy ostry sprawdzian zaliczą Stalownicy 13 sierpnia w domowym meczu kontrolnym z Komętą Brno. W zbliżającym się sparingu trenerzy zamierzają wypróbować wszystkich zdrowych hokeistów, na zapleczu treningowym pozostaną tylko rekonwalescenci i kontuzjowani gracze. W letnim okienku transferowym pod Jaworowy trafiło do tej pory pięciu hokeistów. Największym echem odbiło się sprowadzenie do Trzyńca bramkarza Patrika Bartoška z konkurencyjnych Witkowic. Golkeeper reprezentacji RC zmienił pod Jaworowym pupila miejscowej publiczności, Simona Hrubca. Jeden z bohaterów mistrzowskiego sezonu 2018/2019 zdecydował się zarabiać na życie w KHL, w chińskim klubie HC Kunlun Red Star. Od poniedziałku z zespołem Trzyńca trenuje rów-

• Bez taryfy ulgowej – tak wyglądają pierwsze treningi Stalowników w Werk Arenie. Fot. PETR RUBAL

niez napastnik Patrik Hrehorčák, pozyskany z kanadyjskiego klubu Rouyn-Noranda Huskies grającego w lidze juniorów w tamtejszej konferencji zachodniej. Wychowanek HC Stalownicy Trzynieć wrócił w rodzinne strony z pucharem dla najlepszej juniorskiej drużyny za oceanem, w roli triumfatora prestiżowego turnieju Memorial Cup. – Mam tylko jeden cel na najbliższe tygodnie. Przebić się do pierwszego składu Stalowników – powiedział 20-letni napastnik. Na inauguracyjnych zajęciach zabrakło z kolei Kanadyjczyka Patricka Kudlí. 23-letni obrońca, który związał się kontraktem ze Stalownikami już na początku lipca, sezon rozpocznie w pierwszoligowym Frydku-Mistku – oficjalnej farmie Trzyńca. – W Chance Lidze może pokazać, co go stać. Będziemy bacznie śledzili jego grę we Frydku-Mistku – stwierdził Varada. W gronie dziewięciu obrońców trenujących w poniedziałek w Werk Arenie najbardziej rzucał

się w oczy Tomáš Kundrátek, który wrócił pod Jaworowy po półrocznym stażu w szwajcarskim klubie HC Davos. – Dosyć już miałem hokejowej tułaczki. Za namową żony i dzieci postanowiłem wrócić do Trzyńca. W wieku 29 lat moje życiowe priorytety uległy zmianie. W Trzyńcu zawsze czułem się świetnie – zdradził Kun-drátek. Zmiany nie ominęły przed sezonem linii ataku. Oprócz zmian spodziewanych (odejście Davida Ciencialy), w letnim okienku doszło do rozsad niespodziewanych. Do takich zalicza się transfer Ethana Werekę do chińskiego klubu HC Kunlun Red Star. Kanadyjczyk, który w mistrzowskim sezonie utrzymywał równą formę i nierzadko był motorem napędowym ofensywnych akcji Stalowników, postanowił spróbować szczęścia w najbogatszym chińskim klubie, podobnie jak wspomniany wcześniej Šimon Hrubec. – W Chinach hokej na lodzie cieszy się coraz

większą popularnością. A ja chciałbym z Kunlunu grającego w prestiżowej lidze KHL trafić do reprezentacji Kanady – zdradził Werek. Dla hokejowych fanów mamy jednak również pozytywne wieści. Jak obiecali, tak też uczynili – o kolejny rok przedłużyli swoją karierę przyjaciele z boiska, napastnicy Martin Adamský i Jiří Polanský. W Trzyńcu pozostaje także inny ulubieniec miejscowej publiczności, polski napastnik Aron Chmielewski. – Ubiegły sezon w Trzyńcu był najlepszym okresem w mojej karierze. Rodzina też czuje się w Trzyńcu świetnie – powiedział nam Chmielewski. ▀

Letni rozkład jazdy

13. 8. (17.00) Trzynieć – Kometa Brno
15. 8. (18.00) Frydek-Mistek – Trzynieć
20. 8. Kometa Brno – Trzynieć
22. 8. Trzynieć – Ołomuniec

W SKRÓCIE

SZCZYPIONIŚCI BANIKA ZE SKALPEM DREZNA. Piłkarze ręczni Karwiny w kalendarzu sparingowym mogą bilansować ostatnie dwa tygodnie. W dwumeczu z drugoligowym Dreznem karwiniacy raz sięgnęli po zwycięstwo (31:28), a raz przegrali (26:27). W korzystnym świetle Banik pokazał się też w towarzyskim spotkaniu z Piotrkowem Trybunalskim. Uczestnika polskiej ekstraklasy podopieczni Marka Michaliskiego pokonali 34:29.

Fot. JAN KUBIČEK

TOUR DE POLOGNE W TATRACH. Kolarski peleton Tour de Pologne (na zdjęciu) złożył hold tragicznie zmarłemu belgijskiemu zawodnikowi Bjorgowi Lambrechtowi również podczas wczorajszego, szóstego etapu w Tatrach. Klasyczny górski etap z Zakopanego do Kościeliska zakończył się po zamknięciu tego numeru. Czwartek był szansą dla Polaków, m.in. sklasyfikowanego przed tym etapem na 17. miejscu Rafała Majki. (jb)

OFERTA

PIŁKA NOŻNA - FORTUNA LIGA: Ostrawa – Bohemians 1905 (sob., 15.00), Ołomuniec – Karwina (sob., 17.00). **DYWIZJA F:** Bogumin – Opawa B (sob., 17.00), Hawierzów – W. Międzyrzecz (niedz., 10.15), Bruntal – Trzynieć B, Frenszat p. Radhoszczem – Karwina B, Polanka – Dzieńmorowice (niedz., 17.00). **MISTRZOSTWA WOJEWÓDZ-TWA:** Czładna – Cz. Cieszyń, Datynie Dolne – Karniów (sob., 17.00), Bystrzyca – L. Piotrowice (niedz., 17.00). **IA KLASA – gr. B:** Stonawa – Śmiłowice, Luczyna – Jabłonków, Lutynia Dolna – Olbrachciec, Slavia Ortowa – Dobratice (sob., 17.00). **IB KLASA – gr. C:** Sucha Górna – Wierzniołowice, Sedliszcze – L. Piotrowice B, Gnojnik – Zabłocie, Odrzychowice – Wędrzyń, Pietwałd – I. Piotrowice, Mosty k. J. – Starzicz (sob., 17.00), Raszewice – Nydek (niedz., 17.00). (jb)

Nasze zespoły w piłkarskiej Dywizji F

W najbliższy weekend startuje czwarta najwyższa klasa rozgrywek piłkarskich. W nowej grupie F znajduje się pięć reprezentantów naszego terenu.

BOGUMIN

Bramkarze: Pavel Hanusek, Jakub Švrčina
Obrońcy: Martin Cieslawski, Jan Ferenc, Roman Košťál, Vojtěch Malýs, Lukáš Pošťulka, Jan Stošek, Daniel Uher
Pomocnicy: František Hanus, Milan

Halaška, Jan Jesch, Jakub Padych, Dominik Palej, Denis Šekiera, Jaroslav Kubinski, Richard Vaclík
Napastnicy: Mario Latocha, Marek Lišaník, Miroslav Nadhajský
Trener: Martin Špička

DZIEŃMOROWICE

Bramkarze: Adam Kotrla, Jakub Stach
Obrońcy: Jakub Harazin, Tomáš Hránek, Jiří Ligočský, René Macko, Karel Skoupý
Pomocnicy: David Egri, Adam Leibl, Lukáš Ligočský, Martin Macko, Tomáš

Mičola, Erik Nitka, Petr Škuta, Jan Uher
Napastnicy: David Rápek, Jan Staško
Trener: Josef Jadrný

HAWIERZÓW

Bramkarze: Miroslav Přibyl, Radim Sméták
Obrońcy: Tomáš Bajzath, Adam Po-dešva, Adam Ševčík, Tomáš Zbavitel
Pomocnicy: Marek Dawid, Boris Forerster, Patrik Chlopek, Jan Klejnot, Miroslav Matušović, Martin Noga, Lukáš Skoupý, Jakub Veľčovský, Pavel Zupko
Napastnicy: Marcel Baran, Pavel Mal-

charek, Marko Stanojković
Trener: Miroslav Matušović

KARWINA B

Bramkarze: Vladimír Neuman
Obrońcy: Marek Bielan, Tomáš Hujo, Kristián Kaczmarczyk, Jan Motyčka, Patrik Mrózek, Marian Paholik
Pomocnicy: Andrej Ceniga, Adrián Greguš, Matuš Mader, David Seriš, Vojtěch Wala
Napastnicy: Michal Hladík, Martin Vlachovský
Trener: Čestmír Kročil

TRZYNIEC B

Bramkarze: David Misiorz, Lukáš Paleček
Obrońcy: Tomáš Bulawa, Marek Čelúška, Petr Chloň, Daniel Jež, Martin Konečný, Stanislav Potůček, Roman Vilík
Pomocnicy: Jiří Cieslar, Petr Joukl, Jan Lasota, Francisco Nazareno, Petr Niemczyk, Filip Szołkowski
Napastnicy: Robert Demjan, Jan Latocha, Petr Novotný, Matěj Schwendt
Trener: Jindřich Dohnal

(jb)

INFORMATOR

CO W KINACH

HAWIERZÓW – **Centrum:** W biały, biały dzień (9, godz. 20.00); Najlepsze lata (9, godz. 20.00); Diego Maradona (11, godz. 20.00); **HAWIERZÓW** – **Kino letnie:** Toy Story 4 (9, 10, godz. 21.00); **KARWINA** – **Centrum:** Toy Story 4 (9, godz. 17.30; 10, 11, godz. 15.30, 17.45; 12, godz. 17.45); Upiorne opowieści o zmroku (9-11, godz. 20.00); Anabelle (12, godz. 20.00); **KARWINA** – **Kino letnie:** Po cem muži touží (9, 11, godz. 21.00); John Wick 3 (10, godz. 21.00); **TRZYNIEC** – **Kosmos:** Toy Story 4 (9, godz. 17.30; 11, godz. 15.00); Upiorne opowieści o zmroku (9, godz. 20.00); Szybcy i wściekli (10, 11, godz. 17.30); Avengers (10, 11, godz. 20.00); **BYSTRZYCA:** Captain Marvel (10, godz. 19.00); **CZ. CIESZYN** – **Central:** Toy Story 4 (9, godz. 17.30; 10, 11, godz. 15.30); Wichro-we wzgórz (10, 11, godz. 17.30); Upiorne opowieści o zmroku (10, 11, godz. 20.00); **CIESZYN** – **Piast:** Praziomek (9-12, godz. 15.00); W deszczowy dzień w Nowym Jorku (9-12, godz. 16.45); I znowu zgrzeszyliśmy, dobry Boże! (9-12, godz. 18.30); Annabelle wraca do domu (9-12, godz. 20.15).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: Ć1 T1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.20. **POLSKIE AUDYCJE:** po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 8.10 na 103 FM.

CO W TERENIE

CIERLICKO-KOŚCIELEC – MK PZKO zaprasza na Odpust na Ko-

ścielcu w niedzielę 11. 8. Dom Polski Żwirki i Wigury zaprasza od godz. 8.30 do obejrzenia wystawy fotografii Romana Dzika, na domową kuchnię, smaczne obiady i domowe kołaczki i zimne napoje. Od godz. 11.30 przed Domem Polskim ŻiW koncert orkiestry dętej „Hasičanka” z Suchej Górnej. **KARWINA-RAJ** – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 13. 8. o godz. 15.30. **KNE** – Zarząd Klubu Nauczycieli Emerytów zaprasza na jednodniową, autokarową wycieczkę edukacyjną „Kraków inaczej” w środę 4. 9. Wyjazd o godz. 7.00 sprzed Celm, ul. 3 Maja, Cieszyn (Polska). Przewieziany powrót około godz. 21.00. W programie zwiedzenie Muzeum Podziemia Rynku, Fabryki Oskara Schindlera i dzielnicy Kazimierz. Koszty wycieczki dla członków KNE 200 kc, dla nie członków 250 kc. Ubezpieczenie we własnym zakresie. Uczestnicy podczas zgłoszenia podają datę urodzenia i nr telefonu. Zobowiązując zgłoszenia prosimy przesyłać najpóźniej do 25. 8. Janinie Procter nr kom. 723 158 041, lub na adres e-mailowy: janinaprocter@seznam.cz. Oplatę można uiścić w autobusie. **PTTS „BŚ”** – Zaprasza 13. 8. na ciekawą wycieczkę z Trzemeskiej przez Hraníční vrch (wieża widokowa) do Miasta Albrechtice. Trasa długości 11 km. W drodze można odpocząć i zjeść posiłek w gospodzie „U Rybníčku Celiňák”. Odjazd pociągu z Mostów k. Jablonkowa o godz. 6.06, z Cz. Cieszyna o godz. 6.43, z Karwiny o godz. 6.58, Hawierzowa o godz. 7.07, a wspólnie z Ostrawą-Svinova o godz. 8.00. Wycieczkę przygotowali i prowadzi Tadek Farny nr. tel. 608 355 574 i Hanka Siekelowa nr. tel. 605 845 815. **WĘDRYNIA** – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 13. 8. o godz. 15.00 w „Czytelni”. W programie wrażenia z podróży samochodem z Wędrzyni na Kaukaz.

OFERTA PRACY

SZKOŁA PODSTAWOWA w Hawierzowie-Biedowicach poszukuje wychowawczyni do świetlicy szkolnej od 1. 9. 2019. CV prosimy przysłać na adres: pzs.bludovice@seznam.cz. Informacje można uzyskać również telefonicznie: 596 434 093 lub 732 805 480.

Menedżerka projektów, praca w internetowej agencji tłumaczeń, znajomości polskiego języka jest niezbędna. Na początku praca przez 2 tygodnie w miesiącu, możliwość poszerzenia. Wynagrodzenie: 22 000 kc-34 000 kc za 2 tygodnie pracy. Więcej informacji na: www.prekladysro.cz/prace albo pod nr. telefonu 734 455 886.

OFERTY

MASZ PROBLEM Z SAMOCHODEM? NAPRAWIMY GO! AUTO-SERVIS-PNEUSERVIS Pamicar s.r.o. – Tel.: +420 608 120 706

PRZEPROWADZKI + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108.

DACHY, KRYCIE I REMONTY. Tel. +48 601 532 642.

Malowanie dachów – blacha, dachy z papy (ipa), skrobanie, 3 x lakiery pędzlem. Tel. 732 383 700. Balicki.

Czyszczenie i malowanie dachów i elewacji. www.nater-strech.cz. Tel. 776 051 335.

PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoni: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów.

WYSTAWY

Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej Karwina, Rynek Masaryka, Karwina-Frysztat: do 30. 8. wystawa dokumentacyjna przy współpracy z Ośrodkiem Dokumentacyjnym KP w RC pt. „Jan Kubisz – nauczyciel, poeta i działacz społeczny. Karol Piegza – życie i twórczość”. Autor wystawy: Marian Steffek. Wystawa czynna w godzinach otwarcia placówki. Kontakt: e-mail: polskie@rkka.cz, telefon: 596 312 477, 724 751 002. **Biblioteka Regionalna Karwina, Oddział Literatury Naukowej (2 piętro), Karwina-Mizerów:** do 29. 8. wystawa fotografii pt. „Śląsk Cieszyński w obiektywie w roku 2018”, MK PZKO Cz. Cieszyn-Centrum. Czynna: po-pt: godz. 9.00-19.00, so w godz. 9.00-13.00. **MUZEUUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Jablonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 29. 3. 2020 wystawa pt. „Wataśi na Śląsku Cieszyńskim”; stała ekspozycja pt. „Z przeszłości Jablonkowa i okolicy”. Czynne: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie:

godz. 13.00-17.00.

▲ SALA WYSTAW w Karwinie-Frysztacie, Rynek Masaryka 10: do 31. 12. wystawa obrazków na szkło. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00. **▲ SALA WYSTAW w Orłowej-Lutyń, Polna 964:** stała ekspozycja pt. „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00. **▲ SALA WYSTAW w Pietwałdzie, Do Muzeum:** do 28. 2. 2020 wystawa pt. „Obrazki z historii Pietwałdu”. Wystawa: po-pt: godz. 8.00-16.00, nie: godz. 13.00-17.00.

CO ZA OLZĄ

MUZEUUM Śląska Cieszyńskiego, Galeria Wystaw Czasowych, T. Regera 6, Cieszyn: do 31. 8. wystawa Jana Wałacha pt. „Obrazy i muzyka”. **▲ Sala Rzymska:** do 31. 8. wystawa pt. „Cieszyn na kartach wielkiej polityki – w 240. rocznicę podpisania Pokoju Cieszyńskiego”. **WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja, Cieszyn:** Czynne codziennie w godz. 9.00-19.00.

PRACOWNIK BIURA OBSŁUGI KLIENTA

Firma Legat Tade, s.r.o. poszukuje osoby do opracowywania ofert i obsługi zamówień

Od kandydatów oczekujemy:

- wykształcenie min. średnie
- umiejętność komunikowania ustnie i pisemnie w języku polskim i czeskim
- wprawa w podstawowych operacjach obliczeniowych w Excelu
- dyspozycja do dokładnej i starannej pracy

Oferujemy:

- stabilną pracę na podstawie umowy
- dobre wynagrodzenie
- przyjazne środowisko małej firmy

Miejsce pracy w Karwinie

Zainteresowanych prosimy o przesłanie CV oraz danych kontaktowych pod adres: info@soryx.cz

WSPOMNIENIA

Miej serce i patrzaj w serce.
Adam Mickiewicz
Dnia 15 sierpnia minie 10. rocznica, kiedy nas na zawsze opuściła
śp. HELENA HEINZ
z Hawierzowa
O chwilę cichych wspomnień prosi córka Barbara z rodziną.

11 sierpnia obchodziłby 91. urodziny nasz Najdroższy Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Prapradziadek, Teść, Szwagier i Wujek
śp. JAN KALETA
z Ropicy
zaś 28 sierpnia minie 16. bolesna rocznica, kiedy nas na zawsze opuściła Jego Żona i nasza Najdroższa Mama

śp. GERTRUDA KALETOWA
Wszystkich, którzy znali naszych najdroższych rodziców, prosimy o ciche wspomnienie. Z największą wdzięcznością i bólem w sercu wspominają córki Krysia, Janka, Irka, syn Tadek, zięciowie Alojzy i Paweł oraz cała rodzina.

Dnia 8 sierpnia 2019 z miłością i szacunkiem wspominamy 1. rocznicę śmierci naszego Tatusia, Brata, Teścia i Dziadka
śp. STANISŁAWA FRANKA
z Trzyńca-Nieborów
O chwilę wspomnień i cichej zadumy proszą najbliżsi.

Twoje oczy zniknęły, ale w naszych sercach pozostaje.
Dnia 11 sierpnia 2019 obchodziłby swoje 75. urodziny nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Wujek, Kuzyn, Przyjaciel i Sasiad
śp. HENRYK KRUCZEK
z Suchej Górnej
Zaś 24 września 2019 minie 2. smutna rocznica, kiedy nas nagle na zawsze nasz Drogą Zmarły opuścił. Z miłością i szacunkiem wspominają i nigdy nie zapomną żona i dzieci z rodziną.

Czas szybko mija, lecz pamięć w naszych sercach pozostaje.
Dnia 11 sierpnia obchodziłaby 100. rocznicę urodzin nasza Kochana Mamusia, Babcia, Teściowa
śp. JADWIGA MARTYNKOWA
z Czeskiego Cieszyna-Sibicy
Z miłością i szacunkiem wspomina córka Monika z rodziną.

Odszedłeś nagle, ale w sercach naszych będziesz żyć stale.
Dnia 10 sierpnia minie 13. rocznica tragicznej śmierci naszego Kochanego Syna, Brata, Wujka i Kolegi
śp. MARIANA WIERZGONIA
z Karwiny
Z miłością i szacunkiem wspominają rodzice, bracia Przemek i Roman z rodziną.

NEKROLOGI

Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą.
Ks. Jan Twardowski
W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że dnia 7 sierpnia zmarła w wieku 82 lat
śp. HELENA STANIEK
z domu Gawlas, zamieszkała w Warszawie
Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 12 sierpnia o godz. 15.30 z kościoła rzymskokatolickiego w Ligotce Kameralnej. W smutku pogrążona rodzina.

Odszedłeś cicho i bez pożegnania, jak ten co nie chce swym odejściem smucić, jak ten co wierzy w chwilę roztania, że niebawem... wróci.
Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 11 lipca 2019 zmarł przeżywszy 87 lat
śp. BOGUSŁAW BUJOK
Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie dnia 13 sierpnia o godz. 15.00 w kościele ewangelickim w Bystrzycy, po czym nastąpi złożenie prochów Drogiego Zmarłego do grobu rodzinnego na miejscowym cmentarzu. Zasmucona rodzina.

Wyraz głębokiego współczucia panu Józefowi Szymeczkiowi oraz Jego Najbliższym z powodu śmierci
OJCA
składa zespół Centrum Pedagogicznego w Czeskim Cieszynie.

Nie umiera ten, kto pozostaje w sercu i pamięci bliskich...
W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 7. 8. 2019 zmarł w wieku 70 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Brat, Szwagier i Wujek
śp. WŁADYSŁAW MOLENDĄ
zamieszkały w Olbrachcicach
Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek 12. 8. 2019 o godz. 14.00 z sali obrzędowej w Olbrachcicach. W smutku pogrążona rodzina.

POLECAMY W TELEWIZJI

Cudowna planeta

Sobota 10 sierpnia, 16.55

TVC 2

PROGRAM TV

PIĄTEK 9 SIERPNIA

TVC 1
6 **9.00** Biała kotka (bajka) **6.59** Studio 6 **9.00** Napisła: Morderstwo (s.) **9.45** Uśmiechy Standy Procházky st. **10.30** Szpital na peryferiach (s.) **11.30** Tajemnica wilkinoowego koszyka (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Rodzina Horaków (s.) **13.20** Bajka **14.05** Sprawa miłego kierownika (film) **15.10** Losy gwiazd **16.05** Napisła: Morderstwo (s.) **17.00** Podróżomani **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Kamera na szlaku **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Cudowny nos (bajka) **21.55** Wszystko-party **22.50** Poirot (s.) **23.45** Sprawy detektywa Murdocha (s.) **0.30** Doktor Foster (s.).

TVC 2
5 **5.59** Dzień dobry **8.30** Z kucharką dookoła świata **9.30** Odkrywanie prawdy **10.15** Puma kontra Adidas **11.05** O czym marzą mężczyźni **12.05** Odkryte skarby **13.00** Piekło pod powierzchnią **13.45** Historia śmigła **14.00** Nazistowscy zbrodniarze przed niemieckimi sądami **14.50** Najważniejsze operacje II wojny światowej **15.50** Korfu 4 + 1 **16.35** Podróż po Czechach **17.00** Człowiek kontra gepard **17.50** Piłka nożna: Fortuna liga **20.00** Królowe Dzikiego Zachodu (film) **21.40** Winnetou. Ostatnia walka (film) **23.45** Seksualna rewolucja **0.40** Okręt (s.).

NOVA
5 **5.55** Śniadanie z TV Nova **9.05** Rodzinne sprawy **10.00** Policja kryminalna Anděl (s.) **11.10** Helena (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Krok za krokiem (s.) **12.50** Przyszłonia w różnym ogrodzie (s.) **14.05** Detektyw Monk (s.) **15.55** Agenci NCIS (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.20** Co o tym sądził Czesi **18.20** Krok za krokiem (s.) **18.50** Gospoda (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Młode wino (film) **22.10** Specjalista (film) **0.20** Detektyw Monk (s.).

PRIMA
6 **1.5** Astro Boy (s. anim.) **6.40** My Little Pony (s. anim.) **7.25** M.A.S.H. (s.) **9.20** Policja w akcji **10.20** Nasza farma w Irlandii (film) **12.10** Południowe wiadomości **12.25** Policja Hamburg (s.) **13.25** Lekarz z gór (s.) **14.25** Komisarz Rex (s.) **16.30** Popołudniowe wiadomości **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Słońce, siano, truskawki (film) **21.55** Most szpiegów (film) **0.50** Komisarz Rex (s.).

SOBOTA 10 SIERPNIA

TVC 1
6 **0.00** Śladami gwiazd **6.35** Letnia bajka **7.25** Troje olbrzymów i pociąg (bajka) **8.05** Tajemnica łamigłówki (s.) **8.25** Słowacko się nie sądzi (s.) **9.00** Kamera na szlaku **9.30** Colombo (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Ale z niej numer (bajka) **14.05** O srebrnym i złotym jajku (bajka) **14.45** Miły człowiek (film) **16.15** Sześć, w tym zamku straszyl (film) **17.30** Poirot (s.) **18.25** Chłopałki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Cuda natury **21.10** Piękna Angelika (film) **22.50** Młody Montalbano (s.) **0.40** Bywalcy.

TVC 2
6 **0.00** Teleranek **6.15** Ava Riko Teo (s. anim.) **6.25** Masza i niedźwiedź **6.30** Nowości z natury **6.40** Rodzina Rabatków (s. anim.) **7.05** Dzikie przygody

Blinky Billa **7.20** Baranek Shaun **7.30** Studio Kolega **9.00** Rowerowe włóczęgi **9.10** Jak ten czas ucieka **9.45** Roman-tyczne zamki, Ren i Lorelei **10.00** Transmisja mszy **11.35** Obrazki z Irlandii **12.10** Wyjątkowe projekty **13.05** Ostatni łowcy w Kamerunie **13.55** Jeden dzień w Niemczech **15.25** Czar Afryki **16.10** Niesamowity świat domowych futrzaków **16.55** Cudowna planeta **17.50** Kamera w podróży **18.45** Wieczorna **18.55** Podróż po Czechach **19.25** O nauce i naukowcach **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Anzio (film) **22.00** Wielki bazar (film) **23.25** Sprawcy (film).

NOVA
5 **5.50** Psi patrol (s. anim.) **6.45** Looney Tunes Show (s. anim.) **7.35** Tom & Jerry Show (s. anim.) **7.55** Szczęście Hansa (bajka) **9.10** Był sobie chłopiec (film) **11.10** Akademia Policjanta V: Misja w Miami (film) **13.00** Zamierzmy się żona-mi **14.25** Bliźniacy (film) **16.30** Opowieści z Narnii: Książę Kaspian (film) **19.30** Wiadomości **20.20** Batman vs Superman: Świt sprawiedliwości (film) **23.10** Piekłna zemsta (film) **1.05** Akademia Policjanta V: Misja w Miami (film).

PRIMA
6 **1.5** Astro Boy (s. anim.) **6.40** My Little Pony (s. anim.) **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.40** Auto Salon **9.50** Bikesalon **10.25** Kochamy Czechy **12.10** Karol i ja (film) **14.15** Goście, goście II – korytarz czasu (film) **16.50** Winnetou i król nafty (film) **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Hobbist: Niezwykła podróż (film) **23.45** Niepokonana Jane (film) **1.45** Rosa: We-sele w Afryce (film).

NIEDZIELA 11 SIERPNIA

TVC 1
6 **0.00** Ciekawostki z regionów **6.25** Kura na śmietanie (film) **6.40** Nie zostawiaj skarby meżów samych w domu (film) **7.05** Miły człowiek (film) **8.35** Wszystko, co lubię latem **9.00** Uśmiechy Josefa La-ufera **9.45** Kalendarium **10.00** Kamera na szlaku **10.25** Obiektyw **10.55** Grzechy dla ojca Knoxa (s.) **11.55** Pr. rozryw-kowy **13.00** Wiadomości **13.05** Krze-szywa (bajka) **14.05** O Feniksie **14.50** Ostatnia szansa (film) **16.10** Dobra Woda (s.) **17.30** Jastrzębia wieża (film) **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Pod jednym dachem (s.) **21.35** Straszne miejsca (film) **23.10** Taggart (s.) **0.20** Manęć Bolka Polivki.

TVC 2
6 **0.00** Teleranek **6.15** Ava Riko Teo (s. anim.) **6.25** Masza i niedźwiedź **6.30** Nowości z natury **6.40** Rodzina Rabatków (s. anim.) **7.05** Dzikie przygody Blinky Billa **7.20** Baranek Shaun **7.30** Studio Kolega **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.35** Lotnicze katastrofy **10.20** Pancerniki **11.05** Apokalipsa Verdun **11.55** Tajemnice prezydenckich samochodów **12.50** Słowo na niedzielę **12.55** Magazyn religijny **13.20** O su-słach i ludziach **13.50** Królestwo natury **14.15** Z kucharką dookoła świata **15.20** Tytani otchłani **16.10** Odkryte skarby **17.00** Życie na Ziemi **17.50** Oman **18.45** Wieczorna **19.00** O nauce i naukowcach **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Gwiazda szeryfa (film) **21.35** Czysztka (film) **23.40** Ka-laszyn kontra M16 **0.35** Rząd (s.).

NOVA
5 **5.45** Psi patrol (s. anim.) **6.40** Looney Tunes Show (s. anim.) **7.35** Tom i Jerry Show (s. anim.) **7.55** Krok za krokiem

(s.) **8.45** O żonie rybaka (bajka) **10.00** Mój przyjaciel delfin II (film) **12.05** Stan rozbiicia (film) **13.40** Ojciec Kon-delik i narzeczony Vejvara (film) **15.50** Młode wino (film) **17.40** Discopříběh II (film) **19.30** Wiadomości **20.20** Policja Modrava (s.) **21.35** Ostatni skaut (film) **23.45** Mistrzostwa powiatu (s.).

PRIMA
6 **1.5** Astro Boy (s. anim.) **6.45** My Little Pony (s. anim.) **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.15** Świat ogarnięty wojną **9.25** Janek i Dama (s.) **10.30** Mama ogarnia wszystko **11.00** Jak zbudować marzenie **12.15** Poradnik domowy **13.00** Poradnik Ládi Hruški **13.45** Słońce, siano, truskawki (film) **15.20** Hobbist: Niezwykła podróż (film) **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Transporter (film) **22.15** Sherlock (s.) **0.05** 1890 (s.).

PONIEDZIAŁEK 12 SIERPNIA

TVC 1
6 **0.00** Troje olbrzymów i pociąg (bajka) **6.35** Chomik **6.59** Studio 6 **9.00** Napisła: Morderstwo (s.) **9.50** Słowacko się nie sądzi (s.) **10.25** Mały pitawał z dużego miasta (s.) **11.25** Tajemnica wilkino-owego koszyka (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Rodzina Horaków (s.) **13.20** Sześć, w tym zamku straszyl (film) **14.35** Straszne miejsca (film) **16.10** Napisła: Morderstwo (s.) **17.00** Podróżomani **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Grzesznia ludzkie miasta Pragi (s.) **21.00** Każdy musi umrzeć (film) **22.25** Kryminolog (s.) **23.25** Taggart (s.).

TVC 2
5 **5.59** Dzień dobry **8.30** Kamera w podróży **9.25** W kierunku Pacyfiku przez Coast Mountains **10.05** Wyjątkowe projekty **10.55** Tytani otchłani **11.50** Magazyn religijny **12.15** Czechosłowacki tygodnik filmowy **12.30** Broń specjalna **13.20** Na winnym szlaku **13.50** Trzy dziewczyny z Facebooka **14.45** Apokalipsa Verdun **15.30** Tysiące smaków ulicy **16.20** Lotnicze katastrofy **17.05** Pod flagami międzynarodowych brygad **18.00** Niesamowite życie domowych futrzaków **18.45** Wieczornika **18.55** Strawa dla duszy i ciała **19.20** Bohemia Incognita **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00**

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

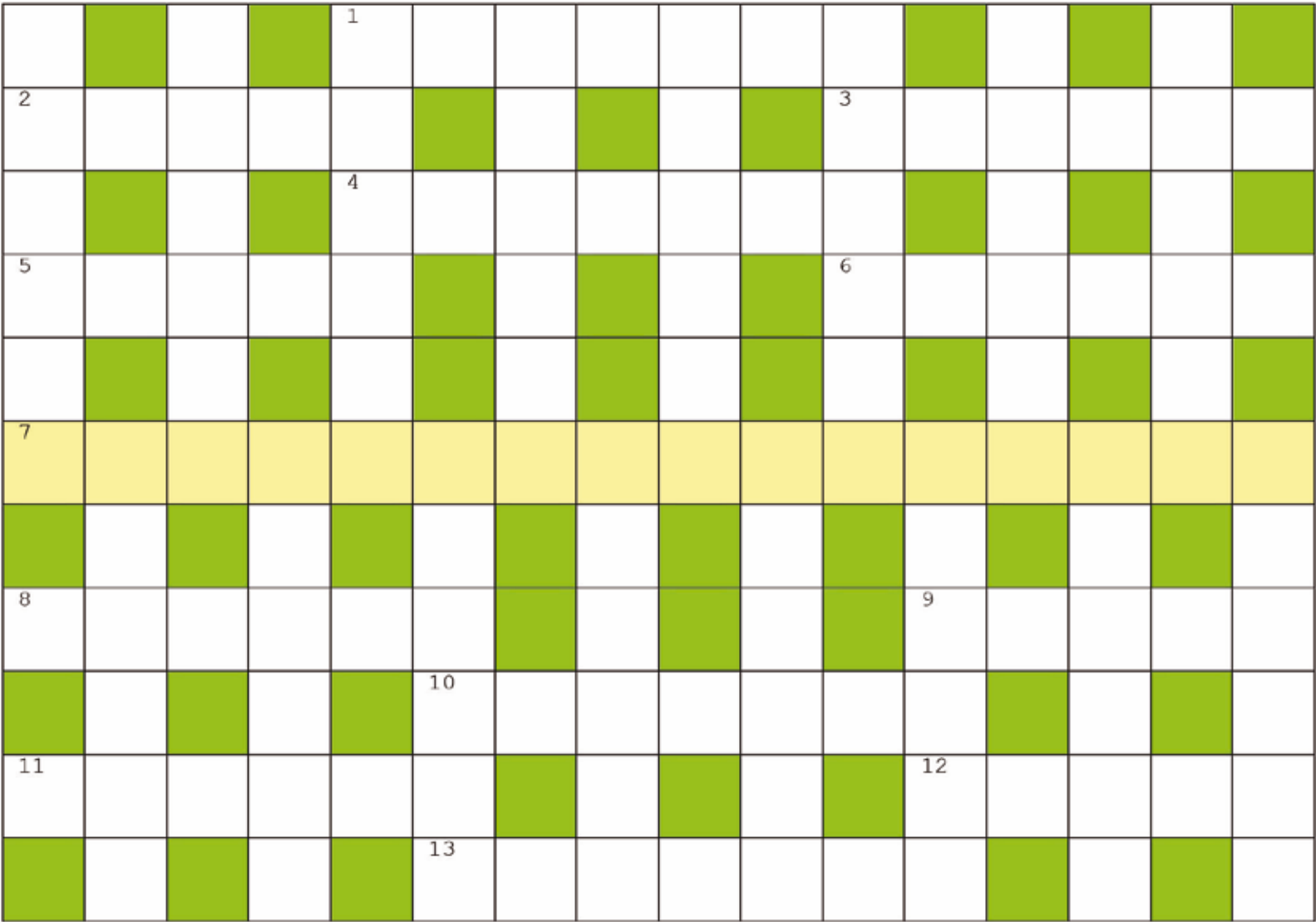
Tak było...

...tak jest

• Czas na kolejną fotograficzną zabawę dla naszych Czytelników. Może ktoś pokusi się o wykonanie współczesnego ujęcia miejsca, które prezentujemy na archiwalnej fotografii. Pochodzi ona z albumu „Beskydy a Podbeskydí 1895-1939” wydawnictwa Wart. Na zdjęcia czekamy pod e-mailem: info@glos.live. Miłej zabawy.

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Rozwiązaniem dodatkowym krzyżówki kombinowanej jest dokończenie fraszki Jana Izzydora Sztaudyngera (ur. 28 kwietnia 1904 w Krakowie, zm. 12 września 1970 tamże) – polskiego poety, fraszkopisarza, satyryka, tłumacza: „Kobieta do garnków stworzona,...”.

- POZIOMO:**
- 1. Sir Charles „Charlie” Spencer
  - 2. kara dla malucha
  - 3. udomowiony gatunek lamy
  - 4. drobna awaria, defekt
  - 5. klawisz zatwierdzenia
  - 6. imię Stuhra, Orłosia czy Zakościelnego
  - 7. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
  - 8. torbacz, symbol Australii

- 9. miasto zwane stolicą polskiej piosenki
- 10. dwunożny, mięsożerny dinozaur z wczesnej kredy
- 11. kręci się w kasynie
- 12. mocne argumenty lub uprzywilejowane karty w grze
- 13. imię Rejtana, polskiego patrioty

- PIONOWO:**
- ABAKUS, AKCENT, AKTEON, AKWAMU
ANTYKI, APACZE, APETYT, BARTEK,
CSURGÓ, ILORAZ, LORAIN, MAGNEZ,
NAAMAN, OROLUK, OSMOND, WARIAT.
- Wyrazy trudne lub mniej znane:**
INOZUR

(BJK)

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Rozwiązania prosimy wysłać na e-mail: info@glos.live. Termin upływa w środę **21 sierpnia**. Nagrodę książkową za poprawne rozwiązanie krzyżówki z 26 lipca otrzymuje **Jadwiga Baland z Czeskiego Cieszyna**. Autorem dzisiejszej krzyżówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 26 lipca: **NAJTRUDNIEJ PODPALIĆ PIEKŁO**

Znajdź nas na YouTube

